

TİRŞİK

ANDIRIN VE ÇUKUROVA'NIN YEREL DERGİSİ

■ Temmuz-Ağustos 2008 ■ Sayı: 15

Çınar Geçidi'ne Kıymayalım

Çınar Geçidi
Andırın'ın Doğal Evidir...

DAVET

II. ANDIRIN YAYLA VE DOĞA ŞENLİĞİ ÇINARGEÇİDİNDE BULUŞALIM 10 AĞUSTOS PAZAR GÜNÜ

- Takviminize hemen yazın
- Tatilinizi ayarlayın
- Planınızı yapın
- Eşinizi dostunuzu arayın
- Ailece katılın
- Tanışalım
- Kaynaşalım

ANDIRIN YAYLA VE DOĞA ŞENLİĞİ PROGRAMI

Saat: 10.00

Açılış
Protokol Konuşmaları

Saat: 12.00

Yöresel etkinlikler
Folklor
Yarışmalar
Oyunlar
Güreş

Saat: 14.00

İkram

Saat: 15.00

Yöresel Sanatçılar

Saat: 19.00

1.Açıkoturum (Yıbo Salonu)
Konu: Andırının doğasını korumak için alınacak önlemler.
2.Andırın Projeleri Tanıtımı

Saat: 22.00

Andırın Halı Saha Spor Karşılaşması
Yöneten: Milli Hakem Selçuk Dereli

ANDIRIN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI
TEMSİLEN
AHMET NARİNOĞLU
ANDIRIN GELİŞİM PLATFORMU BAŞKANI

BAKİ TEZCAN
ANDIRIN BELEDİYE BAŞKANI

KÜRŞAT ÖZDEMİR
ANDIRIN KAYMAKAMI

ŞENLİĞE KATILANLAR

- ANDIRIN KAYMAKAMLIĞI
- ANDIRIN BELEDİYESİ
- GEBEN BELEDİYESİ
- YEŞİLOVA BELEDİYESİ
- KADIRLI BELEDİYESİ
- OSMANİYE BELEDİYESİ
- KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ
- ANDIRIN GELİŞİM PLATFORMU
- ADANA ANDIRIN KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
- ANKARA ANDIRINLILAR EĞİTİM KÜLTÜR YARDIMLAŞMA DERNEĞİ
- İSTANBUL ANDIRIN VE ÇEVRESİ EĞİTİM KÜLTÜR YARDIMLAŞMA DERNEĞİ
- OSMANİYE VE ÇEVRE İLÇELERİ ANDIRINLILAR DERNEĞİ
- KAHRAMANMARAŞ ANDIRINLILAR DERNEĞİ
- GAZİANTEP AGP TEMSİLCİLİĞİ
- KADIRLI AGP TEMSİLCİLİĞİ
- ANDIRIN KÜLTÜR EĞİTİM SAĞLIK YARDIMLAŞMA DERNEĞİ
- ANDIRIN GELİŞİM VE GİRİŞİM DERNEĞİ
- GEBEN GELİŞİM VE GİRİŞİM DERNEĞİ
- MAVİ HİLAL VAKFI
- ANDIRIN GÖÇYOLU DERNEĞİ
- ANDIRIN ODA-MESLEK KURULUŞLARI
- ANDIRIN POSTASI
- TİRŞİK DERGİSİ
- BAŞAK GAZETESİ

TİRŞİK

ANDIRIN VE ÇUKUROVA YEREL DERGISİ

Andirin Gelişim Platformu Adına İmtiyaz Sahibi
Ahmet NARİNOĞLU

Genel Yayın Koordinatörü
Salih ZENGİN

Yazı İşleri Müdürü
Gökhan GÖK

Yayın Kurulu
Ahmet NARİNOĞLU
Hüsnü KARCI
H. Salih ZENGİN
Tahsin SARIBIYIK
Celil ÇINKIR
Cumali YAŞAR

Abone, Reklam Ve Halkla İlişkiler
Rahmi GÜRLEK
İskender ZENGİN

Adres
Eski Osmanlı Sok. Dilan Sit.
A Blok No:8 K.6 D.11
Mecdiyeköy / Şişli - İstanbul

Telefon
0212 273 02 46

Web Adresi
www.andirin.org.tr

e-posta
andiringelisimler@gmail.com

Yayın Türü
Yerel Dergi

Grafik-Tasarım
Yeşim Karakoç

Baskı
Mart Matbaacılık Sanatları Tic. ve Ltd. Şti.

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

İçindekiler

- 3 Platformdan
- 4 Ali Püsküllüoğlu
- 5 Çınar Geçidi ve Andirin'in Doğal Kaynakları
- 8 Erdem Beyazıt
- 9 Oktay Çağatay'a Andirin Vefası
- 10 Kaleler Diyarı Andirin
- 12 2. İstanbul Gezisi
- 14 Andirin'dan Haberler
- 15 Kadirli'den Haberler
- 16 Röportaj: Mehmet Doğruca
- 19 Her Kale Bir Seyrangah
- 20 Söyleşi: Cevher Parlıtı
- 21 Gara Hatun
- 22 Proje Dünyası
- 23 Yazı Yazmak
- 24 Şiir ve Mizah
- 26 Remzi Çingil
- 27 İbrahim Ergün'den
- 28 Andirin'dan Çeşitlemeler
- 30 Aşıkların Gözyaşı

Platform'dan

Haziran geldi ve geçti. Eskiden olsaydı göç, yola dizilirdi. Çukurova'da ekin hasadından sonra Andirin Yaylalarına göç başlardı. Ova'nın sarı sığacı baş gösterince durulmazmış. Sarı başaklar, sarı sıcakların habercisi olurmuş.

Devir değişiyor... Tarım toplumu olmaktan çıkıp, şehir toplumu haline gelince çocukların eğitimi, iş, ticaret, çalışma şartları, izinler yüzünden yaylaya çıkmalar gecikiyor. Çukurova eski düzende değil, bölge dışından Çukurova'ya göçle gelenlerin 'yayla kültürleri' olmayınca şehirler yazında dolu olur. Yayla geçmişi olanlar yinede Andirin'i tercih ediyor. Son zamanlarda her yerden yaylaya gelenler artmaya başladı.

Andirin esnafı, yaylacıların şehir içinde veya civarda çadırlarda konakladığı dönemleri arıyor. Yayla; Andirin'da merkezden köylere, yaylak alanlara kayıyor. Ulaşımın kolaylığı nedeniyle alışverişini 'merkez' dışından yapıyor. Ekonomik yönünden bakıldığında şehirde insan kalabalığına oranla 'ticaret' yapılmıyor. Bundan şu neticeye varıyoruz. Andirin yaylacılığını artık ekonomi, ticaret, çevre, yapılaşma, turizm, kültür yönünden sorgulamalıyız. Eksikleri, artılarıyla tartışmalıyız. Geleceğimize dair ciddi 'stratejiler' pekiştirerek, bunu yapmalıyız.

Tırşik bu sayısında doğa, çevre turizm, yayla dörtlüsünü işliyor. Farklı görüşleri bulacaksınız. Bilinen gerçek, çevre hususunda kaygı verici gelişmelerle karşı karşıyayız. Her faaliyet doğayı tahrip ediyor. Yörenin kalkınması için, yatırıma ihtiyacı vardır. Her yatırım ve faaliyet, Andirin'da 'çevreci' olmak zorunda. Aksi halde bindiğimiz dalı keseriz. Tabiat giderse, geriye Andirin'da ne kalır!..

Haziran ayında okullar kapandı. Başarıyı alkışlarken, zayıflara takılmayalım. Okulda başarısız olup hayatta başarılı olan nice insanlar var. Haziran ayı sınav ayıdır. Öğrenciler, veliler için sıkıntı ve heyecanlı geçti. Şimdi sonuçlar bekleniyor. Gençlerin hedeflerine kavuşmalarını diliyoruz. Hiçbir sınav, dünyanın sonu değildir. Her doğan gün yeni bir gündür. Her yeni günde yeni fırsat demektir.

Platform,, başarılı öğrencilere ikinci İstanbul gezisi yaptırıyor. Geçen yıl katılan gençlerin yaşadığı heyecan bu yılda yaşandı! Doğa, tarih, kültür gezisi verimli geçti. Gelecek yıl başarılı olacak gençleri şimdiden bekliyoruz.

Başarmak gençlerden, destek bizden.

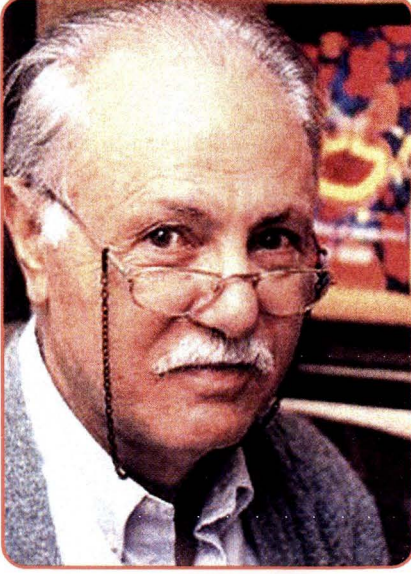
10 Ağustos'ta yapılacak "ANDIRIN YAYLA ve DOĞA ŞENLİĞİ"ne hazırlanıyoruz. Kamu kurumları, Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşları da işbirliği yapıyoruz. Andirin'in savunduğumuz gücünü 10 Ağustos'ta Çınar geçidinde göreceğiz. İspat edeceğiz. 10 Ağustos'ta Çınar geçidine diyoruz.

Kahramanmaraş, Andirin, Kadirli, Osmaniye, Adana, Ankara, İstanbul'da Andirin sivil toplum faaliyetleri devam ediyor. Andirin üzerine proje çalışmaları kesintisiz sürüyor. Bölgemizi geliştirmenin yolu, proje yapmak ve uygulamaktan geçiyor. Bu gerçeği gören her Andirinliden proje bekliyoruz.

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU

Bir Türkçe Sevdalısı, Bir Şair, Bir Çukurovalı...

Sezai ŞENGÖNÜL

1 Ocak 1935 de doğar. Türk dilinin aşığı/Şair Ali Püsküllüoğlu. Babasını anımsamaz. Çünkü o, çok küçükken babası ölmüştür. Onunla ilgili hiçbir anısı yoktur. Babası, Çanakkale gazisidir. Onu yalnızca, duvarda asılı duran resmiyle anımsar. Babası da annesi de Türkmen'dir. Babası Fettahlı'dan Durdu Mehmet, Annesi Zeynep yine bir Türkmen oymağı olan Cihangir'lere aittir. Ailesi geniştir.

“Çocuk oldum mu, bilmiyorum. Kırsal alanda kimse çocuk olamaz. Şunun içindir ki, çocuk da olsanız, ailenin işlerinin bir ucundan tutmanız gerekir. Kırsal alan çocukları çabuk büyür. Ben de, kendimi bildim bileli, büyüdüm işte. Ama çocukluk yılları, yine de güzel yıllardır. Babanız olmasa bile hiç değilse anneniz, öteki büyükleriniz yanınızdadır. Çevrenizde oyun arkadaşı doludur. Acıktınız mı eve koşar, bahçenizden kopardığınız yeşil soğanı yufkaya koyar, yiyerek oyun yerine dönersiniz. Dürümün ucundan ısırarak isteyen arkadaşlarınız olur. Oyuncaklarınızı kendiniz yaparsınız. Değnekten atınız rüzgârla yarışır. Geceleri ay ışığında 'eşkiya eşkiya' oynarsınız” der çocukluk dönemine ve memleketine dair. Yukarıdaki Cümleler Sevgili hemşehrimiz Ali Püsküllüoğlu'nun kendi ağzından kendisiyle ilgili söyledikleri hayatının önemli bir bölümüne dair. 24 Haziran 2008 günü, uzun süredir Akciğer yetmezliği nedeniyle tedavi gördüğü hastane de Hakk'ın

rahmetine uğurladık onu. Hepimiz aşağı yukarı orta okullarda, liselerde onun Türkçe yada öz Türkçe sözlüklerini kullandık. Çoğumuz Adana'yı ve pamuk tarlalarını, Seyhan/Ceyhan nehrini, güzel ruhumuza nakşeden, dizelerle anlatan bu güzel insanın bir çukurovalı olduğunu belki de bilmeden okuduk şiirlerini. Kimimiz de Türk dili hakkında yazılan yazıldığı makaleler de, İnternet sitelerinde, gazete köşelerinde onun adını gördük, yazılarını okuduk. Yani hepimizde bir şekilde iz bırakan biri idi Ali Püsküllüoğlu. Hepimizden bir parça yürek taşıyan biriydi o. Neredeyse doğumundan Ölümüne kadar Türkçe diline kendini adanmış, 25 civarında Türkçe Sözlük ve bir o kadarda şiir, edebiyat, çocuk şiirleri ve dil hakkında kitapları yayınlanmış bir dil uzmanı, bir şair. Türk dilinin Sözcük Kütüphanesini yüreğinde taşıyan bir Türk dili aşığı idi o.

Onunla Tanışmam 2002 yıllardır sanırım. Önce kardeşi Şair İlhan Püsküllüoğlu'na bana iletmek üzere belki de ömrümde gördüğüm en büyük kapsamlı ve kalın Türkçe Sözlüğünü hediye olarak almamla başlamıştı. Daha sonra teşekkür için aradım. Yakın arkadaşı Müşir Kaya Canpolat bey vasıtasıyla telefonlarda görüşüyor, hal hatır, zaman zaman şiir, babamı tanınması vesilesi ile de kadirliyi konuşurduk. Üç sene önce babamın arşivinde olan eski kadirli fotoğraflarını bulabilirsem şayet, babamın gözüyle fotoğraflara istinaden bir yazı yazmayı düşündüğünü belirtmiş idi. Kısmen de olsa topladık ama fotoğraflardan istenilen şekilde geniş bir albüme ulaşamadığımız için proje yarım kaldı. Sonraları Ankara ya gidiş gelişlerimde aramaya vakit buldukça çalıştım.

Üzerinde çalıştığı en son kitap sanıyorum “Kadirli Sözleri” idi. Tedavi görmesine rağmen iki seneye yakın zamandır bu sözlükle uğraştığını, Çukurovalı birçok arkadaşından, dostundan sözcük derlediğini biliyorum. Yaklaşık bir ay önce bu kitap bir ortak tanıdığımız vasıtasıyla bana ulaştı. Kitabın arka kapığına şu ibare not düşülmüştü, “Ali Püsküllüoğlu'nun Tüm Kadirli'lere hediyesidir. Ücretle satılmaz.” Hayata veda etmeden önce belki de son yayımlanan kitabı “Kadirli Sözleri” olmuştur. Vefalı Ali Püsküllüoğlu'nun.

Ali Püsküllüoğlu Kadirli'de “Karacaoğlan”

adlı 12 sayı haftalık bir gazete çıkarttı. TDK da Uzman olarak 20 yıl hizmet verdi. Ankara radyosunda “Kitap saati”, Türkiye radyolarında “Arı Dile doğru”, “Ana dilimiz” “Öz Dilimiz” programlarını hazırladı. Atatürk'ün Nutkunu ilk kez günümüz Türkçesine aktararak sunanlar arasında idi. Ulus gazetesini sanat edebiyat sahifesini yönetti. Yusufçuk adlı şiir dergisi çıkardı. Çağdaş Türk Dili Dergisinin kurulmasına vesile oldu. Hürgün gazetesinde yazarlık yaptı. Dil derneği ve edebiyatçılar derneğinin kurucuları arasında yer aldı. İlk şiiri Kadirli'de oba gazetesinde yayınlandı. Türk dili, Papyrus, Türk düşüncesi, Dost, Varlık, Hisar, Milliyet sanat Dergisi, Türk sanatı dergisi, Ulus, Vatan, Akşam vb..gibi dergi ve gazetelerde şiirleri yayınlandı. Şiirleri Arapça, İngilizce, Fransızca, Rusça, İsveççe, gibi dillere çevrildi. 25' e yakın Türkçe ve Öz Türkçe Sözlüğü yayımlandı. İlk Türkçe Sözlüğü 1966 yılında yayınlandı. 20 civarında şiir deneme ve çocuk şiirleri ve diğer dil ve edebiyat ile ilgili alanlarda kitapları yayımlandı. 1983 de Toprak Şiir ödülünü , “Nasrettin Hoca” ile 1981 de TDK çocuk yazıları Ödülünü , “Zamansız”la 2005 yılında Yunus Nadi şiir ödülünü kazandı. Çocuklarla ilgili şiirlerini “Çocuklara Şakacı Şiirler” adı altında topladı.

Yine bir hemşehrimiz olan Şair Müşir Kaya Canpolat'ın sevgili dostu Ali Püsküllüoğlu için söylediği birkaç satırla şimdilik son verelim.

“Rahmetli Ali Şiirle yola Çıktı, Şiiri hiç bırakmadı. Ama sonradan neredeyse tüm çabasını Türk diline verdi, vakfetti. Yerli bir insanımız olarak çalışkanlığı, güvenilirliği onun akranlarının önüne çıkmasına sebep oldu. Tüm çalışmalarının büyük bir kısmını bu anmasız hastalığının baskısı altında yaptı. Buda ayrıca takdir ettiğim bir husustur. Allah rahmet eylesin diyorum. Hep arayacağız onu ve yerini...”

Tüm Kadirli/Andırın/Çukurovalı hemşehrileri adına Şair; İlhan Püsküllüoğlu'na, Sevgili eşi Yurdanur hanıma, oğluna ve Baldızı olan Şair/Yazar Gülten Akın Hanımefendiye ve sevenlerine buradan başsağlığı diliyoruz bizde.

ÇINAR GEÇİDİ Kurtarılamaz mı?

Barış KABALCI

Fotoğraflar: İskender ZENGİN

Çınargeçidi Andırının sahipsizliğinin son örneğidir. İlçenin kaderinin ilgilendiren projeler yapılırken kamuoyu ile tartışılmalı. Geleceğimiz masaya yatırılmalı. Kararlar ortak alınmalı.

Bugünden sonra, Çınargeçidinde bir şey yapılamayacağı ortaya çıktı. Ama biz tarihe not düşmek istedik.

Dünyanın gerek kültürel değerleri gerek tabiat varlıklarıyla eşsiz coğrafyalarından biri olan ülkemizde, gününbirlik hesaplar, duyarsız bir kar dürtüsüyle değerlerimizi hammadde olarak gören anlayış geri dönülmez kayıplarımıza zemin hazırlıyor.

Bütün gerçekliğiyle ortada olan bu tükeniş artık dur demenin zamanı geldi, hatta geçiyor. Dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de, hatta Andırında dalga dalga yayılan bu yok oluşlar vicdanları sızlatmaktadır. Bu işe kendi bahçemizden yani, insanları, kültürel mirası ve tabiat varlıklarıyla şahsına münhasır değerler yumağını barındıran, gurur ve asalet taşıyan Andırın’dan başlamalıyız. Son dönemde Andırın insanının varlığıyla özdeşleşmiş en kıymetli yaşam alanlarımızı ortadan kaldıracak geri dönülmez bir duruma gidiyoruz. Bahsettiğimiz husus bir tehdit olmaktan çıkmıştır. İlk adımları enerji üretmek ve maden araması adı altında atılmaya başlanmıştır. Kaygılarımızı biraz daha somutlaştıracak Andırın’da hayata geçen Çınargeçidi projesinden bahsetmek

istiyoruz.

Andırın Yeşilyurt Köyü mevkiinde başlatılan Andırın **HES CEBRİ ULAŞIM YOLU PROJESİ** hayata geçmiştir. Bu proje Andırın halkının ortak kullanım hakkına sahip olduğu ilk akla gelen; en geniş ve kıymetli mekanı Çınargeçidi’nin tamamen baraj gölü altında bırakacaktır. Takdir edersiniz ki Çınargeçidi birçoğumuzun çocukluğuna dair anılarımıza ev sahipliği yapmıştır. Bu eşsiz alanda havası ve suyuyla serinlemiş el yapımı oltalarımızla ilk balıkçılık deneyimlerimizi yaşamış, böğetlerinde yıkanmış, gelinlerimiz “köprüden geçti gelin.” türküsüyle suyun karşısına geçmiş, çocuklarımıza şenliklerle sünnet ettirilmiş, gelen misafirler bu mekanda ağırlanmış, daha sayamayacağımız bir çok mutluluklar bu mekanda coşkuyla yaşanmıştır. Şimdi yukarıda bahsi geçen bu proje Andırın insanının en kıymetli anılarını sular altında bırakmakla kalmıyor. Bu güzellikler, şölenler yaşanabileceği tek alanı, doğal evimizi ortadan kaldırılıyor.

Yapılacak baraj gölü Çukurova’nın en önemli yaylalarından biri olan Andırın’ın doğal dengesini alt üst edecek. Eski o günler gözler önüne geldiğinde hüzünle iç çekilecek bir tabloya neden olacak. Bu proje binlerce ağacın kesilmesine neden olacak. Yeşilyurt (Keleşli) Köyü’nden Kargılık HES’e kadar olan 12 Km.lik vadideki yaşam tamamen sona erecek. Andırın’a özgü birçok endemik bitki türünün soyu tükenecek. Yayla olma özelliğini kaybedecek. Andırın’ın turizm

potansiyeline büyük darbe vuracak. Sadece yaz döneminde kazandıklarıyla ayakta kalmaya çalışan esnafımız olumsuz yönde etkilenecektir. Kesik Yayla’ında yaşayan insanlar bu olumsuzluktan en fazla etkilenecek kesimdir.

Bahsettiğimiz bu proje de ilgili bütün kurum ve kuruluşlarının bölge halkını bilgilendirmek, görevleri vardır. Maalesef Andırın halkı bu proje konusunda gerek yetkili firma gerekse kamu kurumları tarafından yasaların öngördüğü doğrultuda bilgilendirilmemiştir. Andırın halkının kafasında aydınlanmamış sorular var. Projenin, yasalara uygun bir şekilde yürütülmüş mü, ÇED raporu düzenlenmiş mi? proje Çınargeçidi’ni sular altında bırakmadan ve doğaya bu derece zarar vermeden de uygulanamaz mı?” Bu projenin bahsettiğimiz hususlar göz önünde bulundurularak, tekrar ele alınması yerinde olacaktır.

Andırın halkı adına sivil toplum kuruluşları kanununun takipçisidir. Yetkili kamu kurum ve kuruluşlarından gerekli hassasiyeti göstermelerini bekliyoruz. Bu konuyla ilgili olarak kamuoyuna doyurucu, açık, net açıklama bekliyoruz. Halkımızın sessiz duyarlılığına mutlaka kulak verilmelidir. Son sözü mü, Çınargeçidi kurtarılamaz mı? Çınargeçidine kıymayın. Çınargeçidi sular altında kalırsa, Andırın’ın Çınargeçidi ihtiyacı nereden karşılayacak? Projeniz varmı? Nerde? Ne zaman?

Andırının doğası bindiğimiz daldır. Bindiğimiz dalı kesmeyelim.

H. İbrahim SOĞANCI

Andırın, aslında son derece büyük doğal ve kültürel zenginlikleri bağrında taşıyan, ciddi ekonomik potansiyeli olan bir yöredir. Sorun zenginliklerin olmamasında değil, kaynakların toplumun genel çıkarları için kullanılmamasındadır. İlimizde yapılmış ve yapımı devam eden 10'u aşkın HES projesinde çeşitli baraj inşaatlarında (Çınar Geçidi en bariz örneği), Karasu'nun Kahramanmaraş Belediyesi tarafından alınmasındaki süreç hep Andırın'lı aleyhine işletilmiş, bu projelerden milyon dolarlar kazanmış ve kazanacak olanların, Andırın halkına ve ekonomisine hiçbir katkıları olmamıştır, olmayacaktır da.

Su kaynaklarımızın kullanımı konusunda son yıllarda Andırın'da yaşananlar gerçekten hiç de iç açıcı değildir. Doğal hayat, ekolojik denge ve tabiat güzelliklerimiz gözetimeden yapılan birçok enerji projesi, pek yakında Andırın'ı gürül gürül akan derelere, gölgelerinde serinlediğimiz ulu çınarlara, ilk yüzme dersini aldığımız mavi büvetlere, hüsret bırakacak gibi görünüyor. Hiç bir çevresel kaygı güdülmeden hayata geçirilen bu projeler Andırın'ın doğasına ve gelecekteki eko turizm potansiyeline ciddi zararlar verdiği gibi, ilçeye herhangi bir ekonomik girdi de sağlamamakta, bir istihdam alanı dahi oluşturmamaktadır.

Sözü daha da uzatmamak için, tek bir örnekle yetineceğiz. Karasu'dan Kahramanmaraş'a bir yılda giden su: 47 milyon metreküptür. Cazibeyle gelen Karasu sayesinde Kahramanmaraş Belediyesi için bundan iyisi olamaz. Ya Andırın?.. Andırın'ın, en güzel vadisinin tahrip edilmesinden ve kırmızı benekli alabalıklarının su samurlarının yok olmasından başka bir kazancı olmamıştır. Elbette ki; zenginliklerimizi bölüşmekten yanayız. Andırın Halkı paylaşım konusunda hiçbir zaman bencil olmamıştır. Ama Andırın'a düşen pay ortada yok.

Su kaynaklarının kullanımında uğradığımız haksızlıklar, orman zenginliğimizin kullanımında da kendini gösteriyor. Ormanlarımız bir yandan hızla tahribata uğrarken, diğer yandan da ormandan elde edilen kazancın Andırın halkına

ciddi bir yansıması olmadığı görülmektedir. Yıllardır tomruğa dönüştürmeye ya da yakacak olarak kullanmaya dayalı orman ekonomisinin Andırın'ın refahına ciddi bir katkı sunmadığı açıktır. Halktaki ve idarecilerde ki bu yanlış bakış açısını değiştirmek zorundayız. Ormana yeni bir gözle bakmanın zamanı gelmiştir. Giderek trendi yükselen eko turizm ormanlarımızın korunması, geliştirilmesi ve tanıtılmasıyla ancak ekonomik değere dönüşür. Andırın'ın eko turizm açısından büyük bir potansiyel taşıdığını biliyoruz. Bu potansiyel görülmeli ve gerekli alt yapı çalışmaları yapılarak bir an önce harekete geçirilmelidir.

Onlarcası endemik olmak üzere 2500 tür bitkiyi barındıran dağlarımız, akarsularımız, yaylalarımız, gönlü gözü bol, hoş görülü konuksever insanımız, kültürel ve tarihsel zenginliğimiz, bu potansiyelin önemli göstergeleridir. Bu potansiyelimizi nasıl harekete geçireceğimizi sorumluluk hisseden herkesle tartışmalı ve acil çözümler üretmeliyiz.

Biz çözüm önerilerimizi tartışmaya açık olmak üzere şu şekilde sıralıyoruz:

- Andırın'ın altyapı sorunlarını çözerek yükselen eko turizm trendinden payını almalıdır. (dağ sporları, su sporları, dağ bisikleti, dağ araba yarışları, yamaç paraşütü, kuş gözlemciliği, v.b.) Bu amaçla gerekli tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.
- Yaylacılık ilçe için önemli bir ekonomik değer olmakla birlikte mevcut durumuyla istenilen yarar sağlanamamaktadır.
- Çadır yerleşim alanlarının hiçbir altyapısı yoktur. Yer planlaması yapılmamış, su temini sağlanmamış, atık su ve tuvalet sorunu çözülmemiş yerleşim alanları; ciddi çevre kirliliğine ve sağlık sorunlarına sebep olmaktadır.
- Gölgelik ve yakacak ihtiyaçları için bilinçsizce kontrolsüz bir şekilde orman tahribatı yapılmaktadır.
- Yayla yerleşim alanların çöp toplanmamakta, çevreye rast gele bırakılan katı atıklar görüntü kirliliğine neden olmaktadır.
- Benzer sağlık ve kirlilik sorunları, plansız, alt yapısız daimi yayla yerleşimleri için de geçerlidir.

• Andırın yaylacılıktan vazgeçemeyeceğine göre altyapı sorunları hızla çözülüp, gelen insanlara daha kaliteli yaşam alanları sunulmalı, yaylacılarda da çevre bilinci yaratmak için çalışmalar yapılmalıdır.

• Dünyada giderek önemi artan organik tarım Andırın'ın içinde iyi bir alternatif olabilir. Henüz fazla kirlenmemiş olan toprak yapısının organik tarıma elverişli olduğu söylenebilir.

• Ormanlık hala ilçenin önemli bir ekonomik değeridir. Ancak ormancılığa bakış açımızı da başta devlet olmak üzere değiştirmek zorundayız. Ana fikir ormanları kütüğe dönüştürmek olmamalıdır. Doğal hayatın korunması ve bu zenginliğin eko turizme dönüştürülmesi esas alınmalıdır.

• Zengin bitki çeşitliliği üzerine araştırmalar yapılarak, bu bitkiler arasında ekonomik değeri olan ve kültüre alınabilecek olanlar tespit edilmelidir.

• Su kaynaklarımız kamu kontrolünde kalmalıdır. Özel sektör girişimleri olsa dahi bu projeler mutlaka doğa! hayatın korunması esasına göre yürütülmeli ayrıca Andırın halkının hakları muhafaza edilmelidir.

• İlimiz orman varlığının %70 i ilçemizde bulunmaktadır. Bu nedenle KSÜ Orman Fakültesi'nin ilçemize taşınması hem eğitim pratiği açısından hem de Meslek Yüksek Okulunun gelişimi için yararlı olacaktır.

• Bütün bunların olmazsa olmazı olan yol problemimiz acilen çözülmelidir.

Andırın'ın geriye kalan doğal güzellikleri, insanı çeken coğrafyasına bari sahip çikalım. Andırın'ın gelişmeye, yatırımlara ihtiyacı var. Öte yandan olmazsa olmaz doğal yapısı var. Andırın'da bu hassas denge her zaman, her işte korunmalıdır.

Bir Bir Gidiyorlar...

Tahsin SARIBIYIK

Torosların eşiz ilçesi Andırın'da pek çok doğal kaynak bulunmaktadır. Andırın şimdiye kadar doğal kaynakları ile tanınmıştır. Bizlerde Andırının bu yönü ile övünmüştür. Anadolu'nun küresel iklim baskısına paralel olarak Andırında da doğal kaynaklar bir bir yok olup kayboluyorlar. Burada iklim faktörünün payı çok az. Esas doğal kaynakları tahrip eden faktörler insanlar ve onların uyguladıkları sistemlerdir. Bunlardan bazılarını beraber bakalım.

Çınargeçidi

Andırın'a beş kilometre uzaklıkta doğal mesire alanıdır. İnsanlar yıllardır mesire yeri olarak yararlanmaktadırlar. Her Andırın'lının yılda en az bir kere uğradığı bir dinlenme merkezidir. Bura ne yazık ki baraj altında kalmakta ve yok olmak üzeredir. İnsanların aklına şu soru geliyor. Acaba zenginliğin belirtisi her zaman para mıdır? Değil. Diğer zenginlikler paradan daha değerlidir diye düşünüyorum. Ama ne yazık ki para daha önde tutularak bu değerli zenginliklerimiz bir bir yok edilmektedir.

Karasu ve Karasu Vadisi

Andırına yedi kilometre uzaklıkta bol suyu olan bir vadi. Vadiye küçük şelaleler, Kırmızı benekli alabalık, su samuru var. Korunması gerekir. Buradan şehir suyu alınarak kurutulmakta, bozulmaktadır. Bulgurkaya Vadisi Bulgurkaya, Tırıl dağı eteğinde bir vadi. Çınargeçidi'ni kapatacak olan göl bağlama gövdesi, bu vadiye yapılmaktadır. Doğal yapı yok olacaktır. Bu doğal yapının bir daha geri gelmesi mümkün olamaz. Bu inşaatlar yapıma aşamasında doğal yapı bozulmamalı bozdurulmamalıdır.

Alma Dağı

Alma dağı bünyesinde taşıdığı güçlü ve çeşitli ormanları ile ünlüdür. Hatta bin yıl yaşayan sedir ağaçları bulunmaktadır. Fiziki yapısı insanın kullanımına müsaittir. Doğal gezi inceleme izleme gözleme için uygundur. Alma dağı gezi güzergahı olarak kullanılmalıdır. Bitki dokusu bozulmamalı mevcut bitkiler korunmalıdır.

Kırksu

Kırksu adında anlaşıldığı gibi kırk civarında su kaynaklarının vadiden çıkararak

oluşturduğu bir kaynaktır. Su kaynakları yanında zengin bitki örtüsü ve yazın buz gibi esen rüzgarı ile doğal klima oluşturur. Kırksu günübirlik dinlenme yeri olarak kullanılmalı yerleşim olmamalıdır. Çünkü Kırksuyun kirlenmesi vadisinde kalan tüm yerleşim yerlerinin kirlenmesi demektir. Kırksuyun suyu her yerden içilebilir olmalı, kirlenmemeli.

Geben Ovası

Geben ovası yayla tarımı yapılabilmesi için uygun arazi yapısıdır. Yayla ikliminde yetişebilen bitkiler burada çok rahat yetiştirilir. Gebenovası Sisne, Bunduk ve Kargaçayırı köylerinin içinde olduğu büyük bir alandır. Bunduk Gölü bu ovanın içindedir. Onun için bu ova incelenerek neler ekilebilir belirlenmeli ve ona göre ekim yapılmalıdır. Ekim işlemi sürdürülebilir geliştirilebilir olmalıdır.

Kurucaova

Kuruca ova Andırına iki kilometre uzaklıkta olan yayla yapılabilecek, tarım için uygun arazidir. Etrafı ormanlarla çevrili, ortasında ilkbaharda akan diğer zamanlarda kuru olan bir dere vardır. Ovanın orman taraflarında koyaklar var. Bu ovanın ortasındaki dereye birde Sülüklü Göl vardı. Oda yok oldu. Üstü elektrik şalt sahası yapıldı. Bu arada bazı insanlar ovanın ortasındaki bu derenin yatağını değiştiriyorlar. Bu değişiklikler yaptırılmamalı. Derenin etrafı ağaçlandırılmalı, mesire yeri yapılmalıdır. Bu deredeki çimler korunmalıdır. O çimler yok edilirse, o tarlaların bir kısmı yok olur verimsizleşir kurur bozkır olur. Bu bilinçle bu yerler korunmalıdır.

Akıfye ve Çökak Ovası

Ovamız yaylada yetiştirilebilecek bitkiler için uygun bir üretim alanıdır. Günümüzde düzensiz bir yapılaşma oluşumu gözlenilmektedir. Bu düzensiz yapılaşmanın önüne geçilmeli yapılaşma çarpıklığı önlenmelidir. Ekim yapılacak alanlara kesinlikle yapı yapılmamalı yaptırılmamalıdır. Çarpık yapılaşma oluştuktan sonra onu düzeltmek çok zor. Üretim yapılacak alanlar korunmalıdır.

Aşağı Andırın Ovası

Aşağı Andırın ovası tarihten beri zengin

toprak örtüsüne sahiptir. Kuzeyden gelen ırmak ve derelerin getirdiği alüvyon topraklar Andırın ovasını oluşturur. Ova tamamen sulanmaktadır. Ancak aşırı sulama, ilaç, gübre kullanımı ve sürekli ekim sonucu topraklar yıpranmıştır. Küçük küçük parsellere dönüşen ova yeniden tesviye edilmeli, dinlendirilmeli, nadasa dönülmelidir. Meyveçiliğe geçilmelidir.

Andırında korunması sahiplenilmesi gerekli çok yer var. Bunlardan bazıları Akgümüş gölü, sarımsak dağı, tırıl dağı, Halbur yaylası, Sağ yaylası, Çığsar yaylası, Kayıranlı dağları, Meryemçil gibi.

Andırında doğal yapı korunmalıdır. Andırın doğal yapı itibarı ile ormanlık, çok çeşitli biki türü bulunan yetiştirilen bir bölgedir. Artık Dünya'da da doğal ortamların yavaş yavaş azaldığını görüyoruz, duyuyoruz ve dinliyoruz. Bu nedenle andırında ki doğal yaşamın sürdürülebilir olması gerekmektedir. Bunun için andırındaki doğal yapının korunması gerekmektedir. Yani andırındaki doğal kaynakların sürdürülebilir olması için gerekli çalışmalar yapılmalı koruman önlemleri alınmalı.

Çevre sorunu, dünyanın önemli sorunlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu konuda çeşitli toplantılar, yapılmaktadır. Bu toplantılarda çevreyi korumaya yönelik çeşitli kararlar alınmaktadır. Bu toplantılar habitat toplantıları çeşitli zirveler şeklinde yapılmaktadır. Bu toplantılardan önemli biri 1992 yapılan Rio Konferansıdır. Bu konferansa Türkiye olarak bizde katıldık ve alınan kararları imzaladık. Bu toplantıda çevrenin korunmasına yönelik kararların alındığı Gündem 21 vardır. Bur da çevrenin korunması için tarafların yapması gerekenler anlatılmaktadır. Bu kararlar ve toplantılarda çıkan sonuç Yöresel sorunları, yaşayanları ve ilgili tüm birimler ile birlikte tespit etmek ve çözüm planlarını oluşturmak. Ve birlikte çözüm yollarını belirlemek. Kısacası tüm taraflar birlikte çalışacak.

KATILIM BİR HAK OLDUĞU KADAR, BİR SORUMLULUK

Hepimizin Abisi Erdem BEYAZIT...

Gökten bir yıldız daha kaydı!..
'Yedi Güzel Adam'dan biriydi O...

Ahmet NARİNOĞLU

Sebep ey şair aramızdan ayrıldı. Her fani gibi. Son yolculuğuna mahşu kalabalık içinde her birimiz onu anarak uğurladık. İnsanların hayırlısını ona koşan kalabalıklardan anlayabilirsiniz. Erdem Beyazıt buna en güzel misal oldu.

Gökten bir yıldız daha kaydı!..'Yedi Güzel Adam'dan biriydi O...

Türk Edebiyatı, ismi ile müsemma erdemli, yiğit bir ozanını kaybetti! Ölümü güzelleştiren adamını.

Erdem Bey, Yavuz Sultan Selim Han'ın Mısır Seferine çıkarken, Anadolu topraklarındaki emniyetini sağlayan; aynı zamanda adaletinden ötürü takdirini kazanan, taltif edilen, 'Beyazıt'lı Beyleri'nin soyundandır. Osmanlı ve cumhuriyet döneminde bir çok ünlü paşalar yetiştirmiş; Napolyon'un ordularını Filistin topraklarında durdurmuş ve kovmuş 'Kalender Paşa'nın; aynı zamanda Süleyman Paşa'nın, Mahmut Paşa'nın, Ahmet Paşa'nın soyundandır.

Mesleki hayatına öğretmen olarak başlamış; sırasıyla il kütüphane müdürlüğü, Millet Vekilliği yapmış, tüm bu sıfatların üstünde insani ve edebi yönü ağır basan bir kişilikti. Tarih bilirdi. Edebiyat bilirdi. Sosyoloji bilirdi. Toplumsal düşüncelerini, tahlillerini damıtılmış sözcüklerle şaire/nesre aksettirdi... Maddi-manevi anlamda hep verendi... Baki kalan bu kubbede hoş bir seda bıraktı. Ne mutlu ki bir düşünendi; düşünderlerini aklın terazisinde tartıp, doğru ve yansız aktarmasını bilendi. Cömertti. Elindeki nimetleri hak yolunda

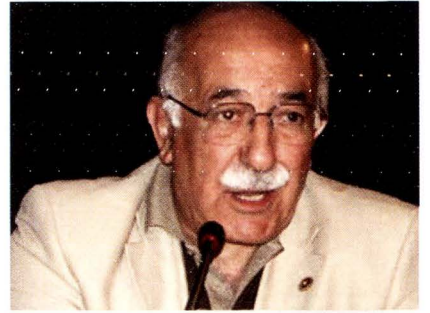
adayandı.. "Derviş " sıfatına yakışandı. İlk tanıdığım yılı lise yılları idi. Ankara'daki görevinden ayrılmış. Kahramanmaraş'a, asli görevi öğretmenliğe dönmüştü. Edebiyat dersimize girmişti. Tanıştığımız ilk derste herkese şiir okuduğumuzu, yazdığımızı sormuştu. Şiir ve okuma üzerine ilk dersini vermişti. O yıllarda edebiyat dergisi çıkıyordu. Artık her birimiz şairliğe özeniyor, kitap okumada yarışıyoruz. Şimdi öğrencilerin pek çoğunun eli kalem tutuyor. Ankara'da üniversitenin ikinci yıllarında Mavera dergisi ile edebiyat dünyasına girmişti. Sık sık uğrar, sohbetlerine katılırdım. Mavera dergisi pek çok şair, yazar yetiştirdi. Yıllar sonra aynı görevi Anadolu'nun mütevazı bir ilçesinde Andırın postası sahibi Mehmet Ali Zengin İkinci yazıları ile yerine getirmiştir.

Erdem Beyazıt siyaset günlerinde de sevilen insandı. Kendisi sık sık siyasetin sanatkar insanlarını işi olmadığını dile getirirdi. Öte yandan sivil topluma inanıyor, gücünün farkına varıyordu. İstanbul'da sivil toplum hareketlerine önderlik ve hamilik yapmıştır. Onun etrafında birlikte olmak zevk verirdi. Gençlerle sohbet etmeyi severdi. Gençlerden okumalarını, yazmalarını isterdi. Bana, memleketimiz üzerine, kültür ve değerlerimizi yaşatmamız için yazmamı salık verdi. Gerçekte küresel bilgi - kültür bombardmanı altında sığınacak yer kendi yerli değerlerimiz olmaktadır. Üçüncü kuşak nesillerin temel meselesi memleketin kültür ve değerlerimizden kopmasıdır. Her birimiz bunun farkına varmalıyız. Erdem bey çoktan varmıştı. Kalem güçlüydü; ama hiçbir zaman şöhretli olmak istemedi; asude yaşamı benimsedi,

arka planda durmayı yeğledi. Aileden varlıklıydı; ama mütevazı yaşamı seçti. Örnek alınacak asil bir duruştu. Varlığı, bir çok insana güç veriyordu!.. Erdem Bey, cismen ölse de, eserleriyle yaşayacaktır. Nice kuşaklar, izinden yürüyecektir... Hayatını, ölçülü yaşadı; etrafına pozitif enerji yaydı!.. Eserlerine estetik kattı, lirizm kattı... Sessiz bir gemi misali, bu limandan demir aldı!..

Erdem Beyi 'kavrayış' olarak ele aldığımızda kamil, emin, inancı bütün, gönül adamı, tefekkür sahibi olarak sıfatlandırmak mümkündür.

Sanatçılığından öte gönül adamı, ilk tanıştığı kimsenin bile abi dediği erdemli insan. Hepimizin abisi. Seni rahmetle anıyoruz.

Oktay Çağatay'a Andırın Vefası...

Oktay ÇAĞATAY

Andırınlılar eski Kaymakamları Oktay Çağatay'ı unutmadılar. Andırında unutulmayacak iz bırakmıştı.

Andırınlılar vefa duygusunu Oktay Çağatay'a fazlasıyla gösterdiler. Kendilerini ziyaret eden Andırınlılara teşekkür eden Kargı Kaymakamı Oktay Çağatay duygularını şöyle ifade etti.

"Hatırşınadır Andırınlılar. Ocak ayında yeni görev yerime başladığımda yüzlerce telefon gelmişti hayırlar dilemek ve bizleri unutma demek için. Aradan hemen hemen altı ay geçmesine rağmen hemen hergün

en az üç kişi arıyor hem Andırın'dan hem de Adana, Ankara, Osmaniye, İstanbul yada başka bir bölgedeki Andırınlılar'dan.

Ayrıldığımız yerden size sevgi, saygı, unutmama mesajları bizler gibi tayine dayalı mesleklerde çalışanları hele bir de siz sevmiş ve unutmamışsanız daha bir mutlu ediyor.

Geçtiğimiz günlerde Andırın'dan arka arkaya iki hafta misafirlerimiz oldu Kargı'da. Bizleri sadece çalıştığımız sürede

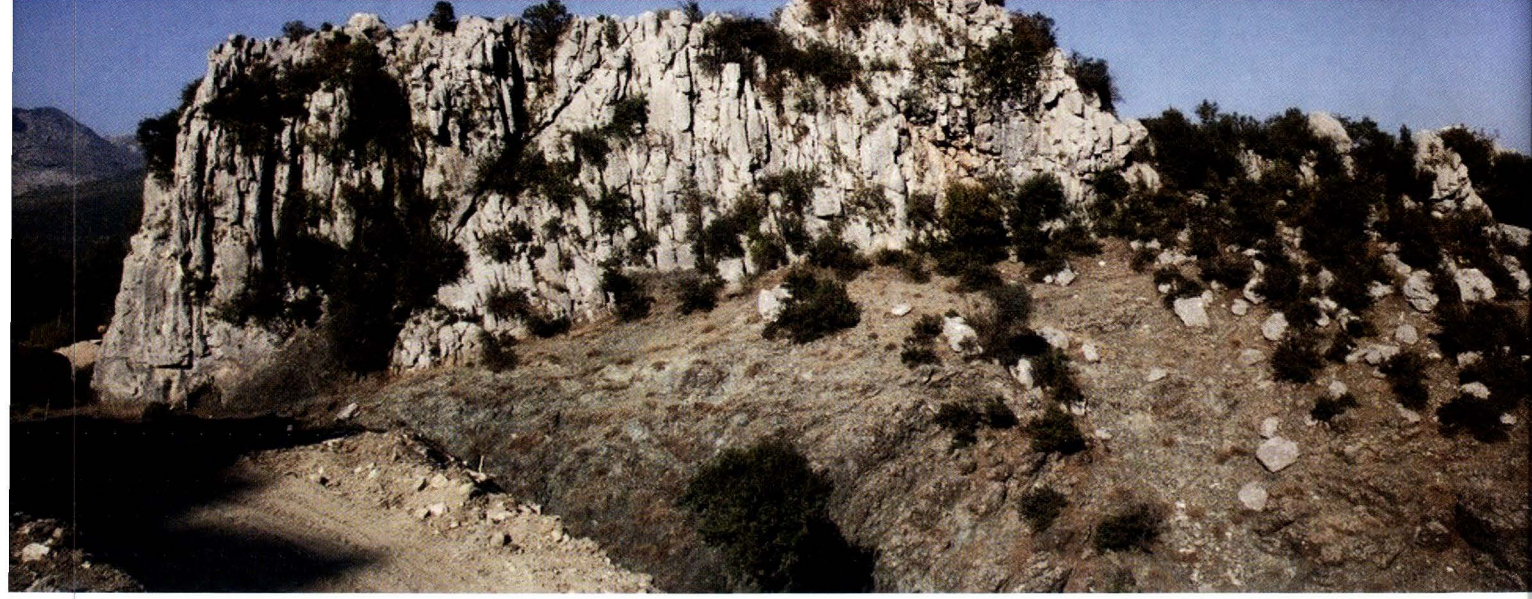
değil her zaman hatırlayacaklarını söyleyen dostlar ziyaret ettiler. Elbette gelenlerin yanı sıra gelmek isteyip de gelemeyenler ve tekrar tekrar davet edenler nasıl da mutlu etti ailemi ve beni.

İnsan bu tür davranışlardan şunu daha iyi anlıyor mesafeler değil insanları ayıran şey; gönüllerle kurulan ya da yıkılan köprüler"dir.

Oktay Çağatay'a Kargı ilçesinde başarılar diliyoruz.

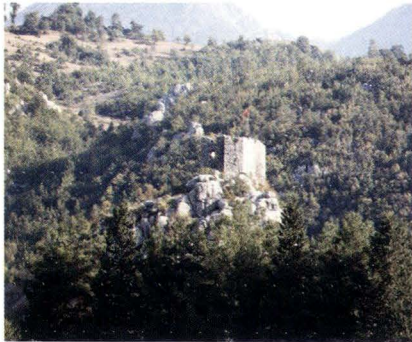
Kaleler Diyarı Andırın

Dilek SAFER

Ak Kale

Ak Kale, Kadirli'den Göksun'a, oradan da kuzeye giden yolu kontrol altında tutan ve stratejik önemi olan bir kaledir. Aynı zamanda bölgede geçit veren boğaza da hakim bir konumda. Bu kalenin ne zaman yapıldığı konusunda kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmadığı gibi kitabesi de günümüze gelemediği için dönemiyle ilgili net bir bilgi edinemiyoruz ancak mimarî yapısından Roma döneminde yapıldığı ve Bizans döneminde de onarıldığı ve kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kale iç ve dış surlardan meydana gelmiş ve 30.000 m²'lik bir alana yayılmıştır. Duvarları kesme taş ve moloz taştan örülmüş, yer yer de kayalardan yararlanılmıştır. Kalenin doğusu yıkılmış, batı yönü ise hâlâ iyi durumdadır.

Altı burcu ve iki kapısı olduğu kalıntılardan anlaşılan Ak Kale'nin içerisinde sarnıç, kemerli ve tonoz örtülü bazı yapılar bulunmaktadır.

Azğıt Kalesi

İlçe merkezinden 5 km. kuzeydeki Yeniköy (Azğıt) yakınında, oldukça sarp bir kaya üzerinde

bulunan Azğıt Kalesi, Göksun ve Kapadokya'yı Kilikya'ya bağlayan yolu kontrol etmek amacıyla

bulunmuş, yalnızca altı burcu ile mazgalları günümüze gelebilmiştir. Bizans, Roma dönemlerine ait taşlar üzerinde monogramlar ve haç motifleri bulunmaktadır.

yapılmış olan bir karakol kalesidir. Kitabesi günümüze gelemediği için dönemiyle ilgili net bir bilgi edinemiyoruz ancak mimarî yapısından Roma döneminde yapıldığı ve Bizans döneminde de onarıldığı ve kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kale iç ve dış olmak üzere iki bölümden meydana gelmiştir, kesme taş ve moloz taştan yapılan oldukça kalın surlarla çevrilmiştir. Kale güney yönünde 40-50 m., doğu yönünde de 150 m. yüksekliktedir. Kalenin yapımı üzerinde bulunduğu kayalara uyum sağlamıştır. Giriş kapısı oldukça geniş ve duvarlarında mazgal delikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda burada Bizans Dönemi'ne tarihlenen haç kabartmaları da bulunmaktadır. İç kale 1.600 m²'lik bir alana yayılmıştır.

Meryemçil (Geben)

Geben-Göksun yolu üzerinde, Geben'e 3 km. uzaklıktaki Geben Kalesi yüksek bir tepe üzerinde Geben Vadisi'ne hakimdir. Kalenin ne zaman yapıldığı ise kesin olmamakla beraber Roma öncesinde yapıldığı sanılıyor. Önünden geçen iki önemli yolu kontrol amacı ile Roma,

Bizans ve Ermeni Krallığı dönemlerinde de kullanılmıştır.

Kale dış surları ile birlikte 12.000 m²'lik bir alana yayılmıştır. Kale iç ve dış surlar olmak

üzerine iki bölümden oluşmaktadır. Yapımında moloz taş, kireçtaşı ve kesme taş kullanılmıştır. Kale içerisine günümüze kadar gelebilmiş olan tonoz kemerli kapalı mekânlr ve su sarnıçları bulunmaktadır. Dış surların büyük bir bölümü tahrip olmuş, yalnızca altı burcu ile mazgalları günümüze gelebilmiştir. Bizans, Roma dönemlerine ait taşlar üzerinde monogramlar ve haç motifleri bulunmaktadır.

Meryemçil (Geben) Kalesi Efsanesi

Geben, kale komutanının güzel kızının ismi Meryemmiş. Meryem, dillere destan, güzel bir kızmış. Göksun'un Kızıl Kale komutanının oğlu ile güneydeki Azğıt Kalesi komutanının oğlu birbirlerinden habersiz olarak Meryem'e aşık olmuşlar. Her iki kale komutanı da oğullarına Meryem'i istemek için Geben Kalesi komutanının evine misafir olmuşlar. Geben Kalesi'nin komutanı, her iki komşu kalenin komutanlarına çok çok saygı duymuş. Kızı hangisine vereceğine karar verememiş. Zengin ve güçlü olan Kızıl Kale komutanı jest olsun diye Geben Kalesi'nin uzun ve geniş yollarını düzgün taşlarla ördürerek dört başı mamur hale getirmiş. Sonrada kızı oğluna tekrar istemiş. Ancak Meryem, Azğıt Kale komutanının oğluna haber göndermiş. Atının ayağına deri parçaları bağlayarak sessizce gelmiş ve kızı kaçırmış. Ümitsiz kalan Kızıl Kale komutanının oğlu da "Meryem de çil idi" deyip durmuş. Ve sonrasında Geben Kalesi'nin adı Meryemçil Kalesi olmuş.

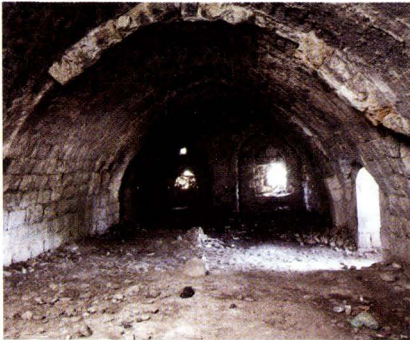

Anıcık Kalesi

Andırın'dan Kadiri'ye giden yolun güneyinde, Anıcık Köyü'ndeki bu kalenin bir karakol kalesi olduğu ve Roma döneminde yapılar, Bizanslılar tarafından da kullanıldığı

sanılmaktadır. Kesme taş ve moloz taş kullanılarak yapılan kalenin, baraj gölüne

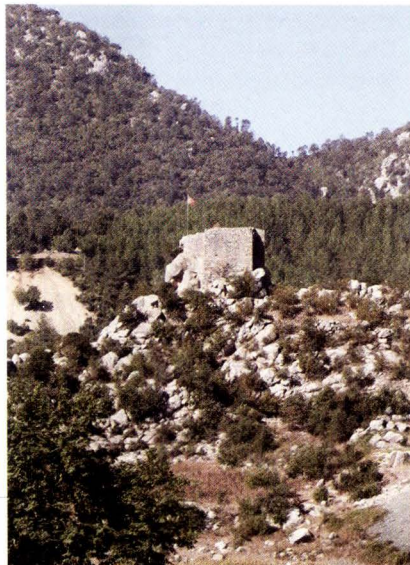

bakan cephesinde üst kata çıkan merdivenler, vaktiyle iki katlı olduğunu düşündürmektedir.

Çuhadarlı (Mitel) Kalesi

Yaklaşık 500 m. yükseklikte bir tepe üzerindeki bu kale MS. 2. yüzyılda Roma döneminde yapılmış ve Bizans döneminde de kullanılmıştır. Kalenin duvarları moloz taş ve kireçtaşı ile örülmüştür. Günümüze yalnızca sur duvarlarının kalıntıları ile dört burcu ve iç kaledeki su sarnıcı gelebilmiştir. Kalenin ana girişi, iki küçük kapısı iyi durumdadır. Özellikle batı yönündeki duvarlar ayakta ve doğu tarafındaki duvarlar tamamen yıkılmıştır.

Haştrın Kalesi (Bakımanı Kalesi)

Kahramanmaraş-Andırın yoluyla Kadiri-Andırın yolunun kesiştiği noktada bulunan Haştrın Kalesi oldukça sarp bir kaya üzerinde yer almaktadır. Bakımanı Kalesi olarak da isimlendirilen 60 m2'lik kale, diğerleri gibi bir karakol kalesidir. Moloz taştan yapılan kalenin iki kapısı ve iki burcu günümüzde hâlâ iyi durumdadır. Ne zaman yapıldığı bilinmemekle beraber, Roma ve Bizanslılar tarafından da kullanılmış olduğu sanılmaktadır.

Copçalar Kalesi

Efirağızlı Köyü'nde, Beylikyurt Sarayı'na 3 km. uzaklıktaki Copçalar Kalesi'nin yapı üslubundan MS. 2. yüzyılda, Roma döneminde yapıldığı sanılmaktadır. Kale yüksek olmayan ormanlık bir tepe üzerinde ve önündeki iki vadiye hakim konumdadır. Moloz taş ve kesme taştan yapılan kale günümüzde tamamen harap durumdadır.

Kaleboynu Kalesi

Kargaçayırı Köyü'nde, Kaleboynu mezarının kuzeyinde bulunan kale, MS. 2. yüzyılda Roma Dönemi'nde yapılmış, Bizans Dönemi'nde de kullanılmıştır. Oldukça sarp bir tepe üzerinde 3.500 m2'lik bir alana yayılmış olan kale, moloz taş ve kireçtaşından yapılmış. Günümüze yalnızca iç surları gelebilmiştir. Kuzey ve doğu surları tamamen yıkılmıştır. Kalenin üç burcu ile içerisindeki su sarnıcı iyi durumdadır. Kale girişi ile sarnıcı tonoz kemerlidir ve kireç harcı da kullanılarak inşa edilmiştir.

Bozfenk Kalesi

Sumaklı Köyü'nün doğusunda, Döldül Dağı'nda vadiye hakim bir tepede kurulan Bozfenk Kalesi yaklaşık 5.000 m2'lik bir alana yayılmıştır. MS. 2. yüzyılda, Roma döneminde yapılmıştır. Kale, moloz ve kesme taştan yapılmıştır. Ancak kalenin dış surları büyük ölçüde tahrip olmuştur.

Hisar Kalesi

Ayşepınar Köyü'nde bulunan Hisar Kalesi ormanlık bir alanda, kayalık bir tepe üzerindedir.

Kale moloz taştan yapılmıştır ve yalnızca batı surları ayakta. Bu kalenin yakınındaki Kale Kısığı Kalesi ile Hisar Kalesi birbirlerine göz uzaklığındadırlar.

Kale Kısığı Kalesi

Gökgedik Köyü'nün batısında bulunan Kale Kısığı Kalesi, Kör Sulu Çayı Kanyonu'ndan 100 m. yüksek bir mevkidedir. Karakol kalesi niteliğini taşımaktadır. Yakınında da Hisar Kalesi bulunmaktadır. 150 m2'lik küçük bir yapıdır ve moloz taştan yapılmıştır. Günümüze yalnızca güney surlarının kalıntıları gelebilmiştir.

Rifatıye Kaleleri

Çokak Köyü'nün 6 km. güneybatısında, Rifatıye Köyü'nde iki karakol kalesi

bulunmaktadır. Rifatıye Kaleleri olarak adlandırılan bu kaleler plan olarak oldukça basittir. Andırın'dan Kilikya bölgesine inen yolları korumak amacı ile yapılmışlardır. Bunlardan birinci Rifatıye Kalesi yolun doğu kanadına paralel dağların eteğinde ve kayalıkların üzerine kurulmuştur. Rifatıye Kalesi'nin üç kulesi ve girişi hâlâ ayakta. Yapımında kireçtaşı ve moloz taş kullanılmıştır. Kalede daha çok doğal kayalardan yararlanılmıştır. Bu duvarların üzerindeki kuleler iki katlıdır. Doğru yönünde bir kapısı ve kapının arkasında da kubbeli bir mekân bulunmaktadır. İkinci Rifatıye Kalesi ise, Rifatıye Köyü'nün kuzeybatısında tepe üzerindedir. Bu kale de önünden geçen yolu kontrol eden bir karakol kalesidir. Roma döneminde MS. 2. yüzyılda yapılmış ve Bizans döneminde de kullanılmıştır. Kalenin yapımında moloz taş, kireçtaşı ve yer yer de kayalardan yararlanılmıştır. Güneybatısında kare şeklinde kule kalıntıları görülmektedir.

Kalası Kalesi

Kahramanmaraş ile Azgıt Kalesi arasındaki yolu kontrol amacı ile yapılmıştır. Bir karakol kalesi olan Kalası Kalesi kayalık bir tepe üzerinde yer almaktadır. Kalenin Bizanslılar tarafından yapıldığı, daha sonra da Ermeniler tarafından kullanıldığı sanılmaktadır. Bununla beraber bu kale ile ilgili kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Yalnızca bu yörede Bizanslılara ve Ermenilere ait sikkeler ele bulunmuştur.

Tırtatlı Kalesi

Sumaklı Köyü'ndeki Tırtatlı Kalesi ormanlık bir tepe üzerinde yer almaktadır. Duvarları moloz taştan örülmüştür. Dikdörtgen planlı olan Tırtatlı Kalesi'nin kaleden çok bir konaklama yeri olduğu sanılmaktadır.

Burunönü (Çöğdür) Kalesi

Yeşilova beldesindeki Burunönü Kalesi Roma döneminde, MS. 2. yüzyılda yapılmış ve Bizans döneminde de kullanılmıştır. Moloz taş ve kesme taştan yapılan kale, oldukça geniş bir alana yayılmış ve iç içe geçmiş üç ayrı surlardan meydana gelmiştir. Kahramanmaraş yöresindeki en geniş ve en büyük kale olan Burunönü Kalesi'nin dış surları yaklaşık 150, orta surları 30, iç surları da 12 dönümlük bir alana yayılmıştır. Kalenin iç ve dış surlarında altı burçla duvarlar desteklenmiştir. Kalenin iki büyük giriş kapısı ile bir de küçük kapısı günümüze iyi bir durumda gelebilmiştir. Bunların yanı sıra surların altına gizlenmiş olan bir geçit kapısı bulunmaktadır. Kalenin dış surları bütünüyle tahrip olmuş pek az kalıntısı günümüze gelebilmiştir. Bu kalenin bir özelliği de 5 km. uzağındaki Betçeğiz Pınarı'ndan toprak künklerle kale içerisindeki sarnıçlara su taşıyan su yollarının bulunmasıdır. Kale çevresinde mezarlar, yerleşim birimlerine, kilise kalıntılara rastlanıyorsa da bunlar son derece harap ve yıkık durumdadırlar.

ANDIRIN'dan İSTANBUL'a Başarı Köprüsü

Celil ÇINKIR

Andırın Gelişim Platformu Andırındaki okullarda dereceye giren başarılı öğrencileri İstanbul'da ağırladı.

Andırın Gelişim Platformu geçen yıl olduğu gibi bu yılda Andırında dereceye giren başarılı öğrencileri ödüllendirmek amacıyla İstanbul gezisi düzenledi. Başarılı öğrenciler İstanbul'da 24-28 Haziran günlerinde İstanbul'u gezdiler. Gezinin koordinatörlüğünü Celil Çinkır yaptı.

İstanbul gezisinde İstanbul Andırınlılar Derneği hayırsever iş adamları, Kâğıthane Belediyesi, Kültür Müdürlüğü, İBB Saraylar ve Müzeler Müdürlüğü'nün destekleri alındı. Pek çok Andırınlı hemşehrilerimiz organizasyonda yer aldı.

Geziye katılan öğrencilerle bizzat ilgilenen Andırın Gelişim Platformu Başkanı Ahmet Narinoğlu, öğrencilerle sohbetlerinde özetle şunları söyledi.

"Bizlerde sizin gibi Andırın'ın köyleri veya merkezinde okuduk. Bizim zamanımızda

elimizden tutan, önümüzü açan olmadı. Ama bugün farklı. Şimdi önünüzde başarılı olmuş iş adamları, bürokratlar, politikaçılar var. Sizler bizim çitimizi daha da yükselterek, yüksek hedefler koyacaksınız.

Amacımız sizin başarılarınızı teşvik etmek ve ödüllendirmektir. Başarılı öğrencilerimizin hayatta da başarılı olabilmeleri için okumaları, gezmeleri, sosyal, kültürel faaliyette bulunmaları gerekir. İstanbul gezisi bilgi ve görgünüzü artırmak amacıyla düzenlendi. İnanıyorum ki, İstanbul gezisi ufkunuzu açacak, hayatlarınıza yeni bakış açısı getirecektir.

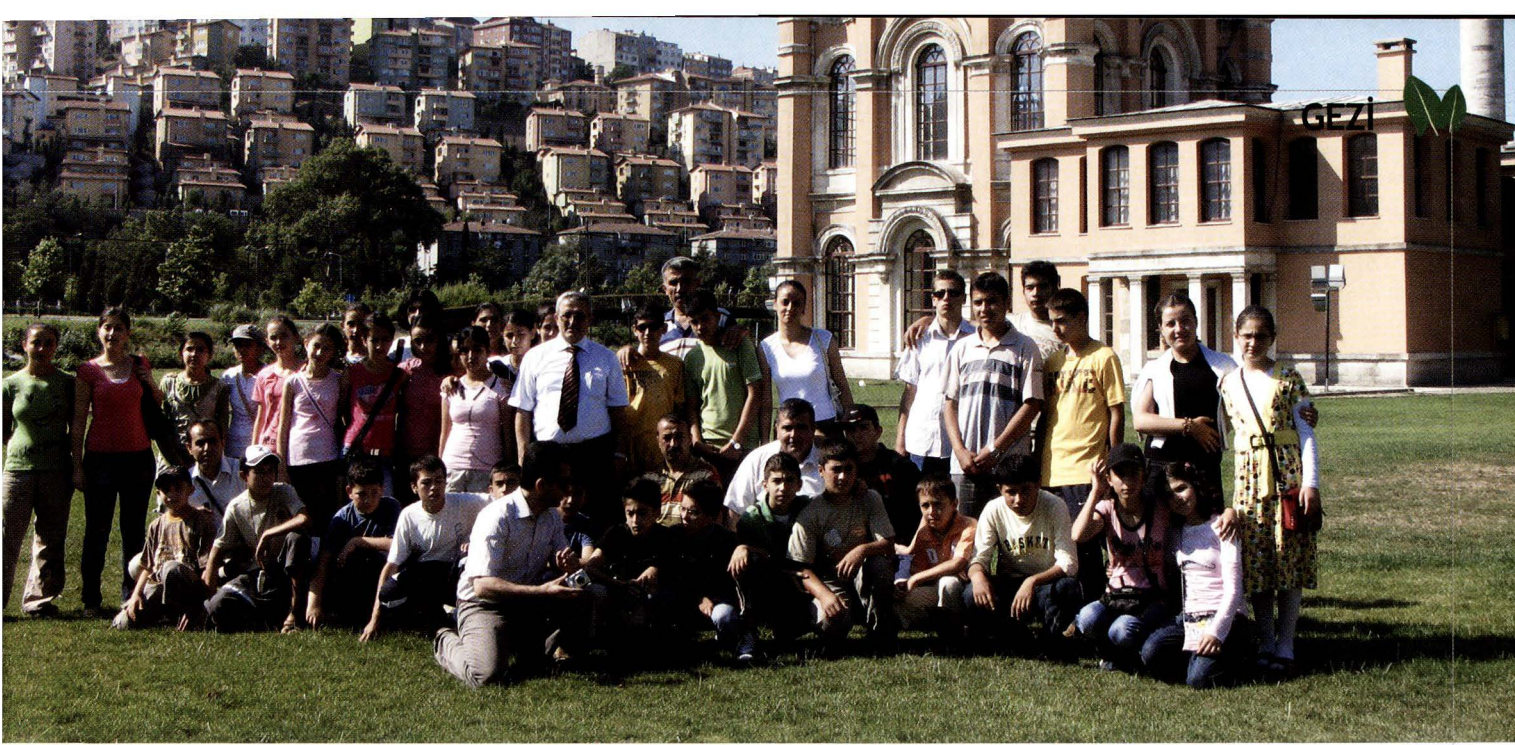
Andırın'ın doğal ortamında büyüyerek, sade bir hayat süren siz gençler kendinizi çok iyi yetiştirerek ülkemize faydalı insanlar olacaksınız. Buna inanıyorum. Yolunuz açık olsun".

Andırın, Kültür ve Yardımlaşma Derneği Başkanı Ali Çanak, gençlerle sık sık bir araya geldi. Gençleri dernekte ağırlayarak ikramlarda bulundu. Ali Çanak gençlere şu mesajları verdi.

"Bizlerde sizin gibi İstanbul'u bilmezdik. İş amacıyla İstanbul'a geldiğimizde çok az hemşehrımız vardı. Bugün sayımız oldukça fazla. Derneğimiz var. Bir araya geliyoruz. Faaliyetler, etkinlikler yapıyoruz. Eğer derneğimiz olmasaydı. Andırın Gelişim

Platformu kurulmasaydı sizleri burada misafir edemezdik. Sizlerde yarın iş ve meslek sahibi olduğunuzda bizler gibi sivil toplum hareketlerine katılmalısınız. Andırın'ın gençleri zeki ve çalışkandır. Ülkesine değerlerine bağlıdır. Bizler gençliğin korunması için çalışıyoruz. Sevgili gençlere hayat yolunda başarılar ve mutluluklar diliyorum".

Gezi programında bulunan Andırın Milli Eğitim Müdürü Enver Gökşen özetle şunları söyledi. " Bu gezi tahminlerimizin üzerinde güzel ve faydalı oldu. İstanbul'a geldiğimizde kendimizi evimizde gibi hissettik. İstanbul'da tek başına göremeyeceğimiz yerleri gördük. Andırınlı hemşehrilerimizin birlik ve beraberliği çok hoşumuza gitti. Andırındaki başarılı öğrencilerin teşvik etmiş İstanbul gezmeleri eğitimi kalitemizi de etkilemiştir. Bu faaliyetlerin devamını diliyorum". Öğrenciler adına konuşan Zeynep Seyfioğlu organizasyon için teşekkür ederek şöyle söyledi. "İstanbul'da hayal edemediğimiz bir gezi yaptık. Arkadaşlıklarımız çok iyi ve uyumlu oldu. Bu organizasyonu yapan siz büyüklere teşekkür ediyoruz. Bizde büyüyünce sizin gibi Andırınlı gençlerin elinden tutacağız. İleride daha başarılı olmak için gayret edeceğiz.

Öğrencilerden...

HASAN DOĞAN: Gezi sırasında birçok tarihi yerler gördük.

SALİH ORÇAN: Bu zamana kadar hep Andırınlı olmaktan gurur duydum. Bu geziden sonra bu gururum en az 10 kat daha arttı.

ÖMERCAN GÜRBÜZ: Bu yaz çok güzeldi. **SADIK DOĞAN:** Ben bu geziyi çok güzel ve eğitici buluyorum.

MERVE KARAGÖZ: Bu tur gezisinin her senede olmasını istiyoruz.

ASLIHAN KÜRTÜL: Bu gezide bazı tarihi yerler bizi geçmişimize götürdü.

ENGİN KARAGEDİK: Bence gezi çok yorucu lakin çok zevkliydi. Ama gezi tek kelimeyle "harika" denecek kadar güzeldi.

SULE SEYFİOĞLU: Çok güzel yerler gördük. Her şey çok güzeldi.

SEHER YILDIZ: Yaşamının ne demek olduğunu bu gezi süresince öğrendim.

SEVDA GÖKŞEN: Burada kendi evimiz kadar rahat ettik. Nazlandık, tuzlandık çok

ama çok eğlendik.

AYÇA YANACAK: Hayatım boyunca unutamayacağım.

HATİCE GÖKÇELİ: Bizleri çok memnun bıraktınız. En kısa zamanda bizlerde sizleri Andırın'da görmek istiyoruz.

FİRDEVS İNANDI: Tarihimizi pekiştirme açısından çok şanslı olduğumu düşünüyorum. Bazen kaybolma tehlikesi geçirsekte çok güzeldi.

BURAK DUMAN: Hayatımızda asla hayal edemeyeceğimiz bir tecrübe kazandık.

MELİH MÜCAHİD AVAN: Hayallerim arasında İstanbulluda gezmek vardı. Şimdi o hayallim gerçekleşti.

PINAR BARAN: Bu güzellikler kısaca büyüledi.

MUSTAFA BİLİCİ: Gezdiğimiz yerlerde Osmanlı Türk - İslam eserleri çoğunluktaydı.

ESRA ARSLANTAŞ: İstanbul çok güzel bir şehir bu gençlik gezisinin İstanbul'da olması çok iyi olmuş.

SELÇUK KARAKISA: Okulda her ders anlatılan müzeleri İstanbul'da görerek anlamak farklı bir şey.

NECMETTİN AVAN: İstanbul'a gelince artık İngilizceye olduğumdan 3 -5 kat daha fazla önemsemem gerektiğini anladım.

G. İLAYDA DEMİRCİ: Çok okuyan mı çok bilir, çok gezen mi sorusuna artık çok gezen daha iyi bilir görüşümdedir.

YASİN YAŞAR: İstanbul'a ilk gelişimdir. İstanbul'un çoğu yerini gezdik ve çok güzeldi.

FATİH ÇOBANOĞLU: Her şeyi kitaptan öğreniyorduk. Ama bu gezi sayesinde kitaptan değil gerçek yüzüyle gördük.

MERVE NEBİOĞLU: Bütün bölümleri çok heyecanlıydı. Çok güzel çok anlamlı bilgiler edindik.

NESİBE YAŞAR: İstanbul'a bir daha gelmek istiyorum.

HÜLYA TÜRK: İstanbul'u çok sevdim. Gezdiğimiz yerler çok güzeldi.

İstanbul Gezisine Katılanlar

No	Adı-Soyadı	Sınıfı	Okulu
1	Merve Karagöz	6/A	Atatürk İlköğretim Okulu
2	Aslıhan Kürtül	6/B	Atatürk İlköğretim Okulu
3	Ömercan Gürbüz	8/A	Akifiye İlköğretim Okulu
4	Sedanur Demirci	6/A	Bektaşlı İlköğretim Okulu
5	Zeynep Seyfioğlu	6/A	Beşbucak İlköğretim Okulu
6	Betül Avlamaz	8/A	Anacık İlköğretim Okulu
7	Furan Uyduran	6/A	Kumarlı Ş.Orhan Gök. İlköğretim Okulu
8	Firdevs İnandı	7/A	Darıovası Cumhuriyet İlköğretim Okulu
9	Özlem Tapsız	8/A	Yeşilova Tufanpaşa İlköğretim Okulu
10	Esra Arslantaş	7/A	Kızık Şehit A. Kurt İlköğretim Okulu
11	İsa Çerçi	6/A	Rifatye İlköğretim Okulu
12	Hülya Türk	8/A	Torun Kastal İlköğretim Okulu
13	Osman Çukadar	8/A	Tufanpaşa İlköğretim Okulu
14	Hikmetullah Arslan	8/E	Cumhuriyet İlköğretim Okulu
15	Fikri Hacımahmutoğlu	8/D	Cumhuriyet İlköğretim Okulu
16	Fikri Kayıran	7/B	Cumhuriyet İlköğretim Okulu
17	Oğuzhan Koca	7/A	B.T. Işıkdibi İlköğretim Okulu
18	Galip İslamoğlu	8/A	Altınyayla İlköğretim Okulu
19	Necmettin Avan	8/A	Darıovası Cumhuriyet İlköğretim Okulu
20	Pınar Baran	8/A	Şehit Erdal Kama İlköğretim Okulu
21	Furkan Şahin	8/A	Şehit Erdal Kama İlköğretim Okulu
22	Abdulluttalip Temiz	10/A	Tokmaklı Lisesi
23	Gülnaz İlayda Demirci	9/A	Tokmaklı Lisesi
24	Hasan Doğan	8/A	Karayolları Bakımevi İlköğretim Okulu
25	Sadık Doğan	7/A	Çiçekli Ş.A. Bekar İlköğretim Okulu
26	Hatice Gökçeli	11/A	Andırın Çok Programlı Lisesi
27	Seher Yıldız	10/A	Andırın Çok Programlı Lisesi
28	Özlem Keser	11/A	Andırın Çok Programlı Lisesi
29	Burak Duman	11/A	Andırın Anadolu Lisesi
30	Ayça Yanalak	10/A	Andırın Anadolu Lisesi
31	Engin Karagedik	8/A	Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu
32	Fikri Topal	10/A	Andırın İmam Hatip Lisesi
33	Ayşe Kayıran	9/B	Geben Lisesi
34	Nesibe Yaşar	8/A	75. Yıl Yatılı İlköğretim Okulu
35	Yasin Yaşar	8/B	75. Yıl Yatılı İlköğretim Okulu
36	Mustafa Bilici	8/A	Geben Şehit Üst. A. Boz. İlköğretim Okulu
37	Merve Gök	8/A	Kızık Şehit A. Kurt İlköğretim Okulu
38	Kaan Hayta	6/A	Tufanpaşa İlköğretim Okulu
39	A. Sinan Koca	7/A	B.T. Işıkdibi İlköğretim Okulu
40	Büşra Karalı	8/A	Kumarlı Ş.Orhan Gök. İlköğretim Okulu

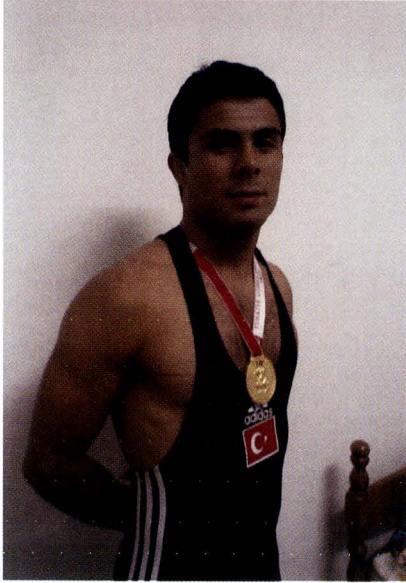
• İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜ: Enver Gökşen • İLÇE MİLLİ EĞİTİM ŞUBE MÜDÜRÜ: Ali Hayta

• ÖĞRETMENLER: Emine Hayta, Mülazım Çukadar, Yakup Dal, Işıl Dağtekin, Emel Bütev, Salih Orçan, Vhki. Galip Doğan

Andırın'dan Haberler...

ANDIRIN'ın Milli Gururu

Milli Güreşçimiz Türkiye Şampiyonu Oldu.

Güreş hayatına başladığı yıllardan bu yana çeşitli dereceler elde ederek başarı yolunda emin adımlarla ilerleyen Andırın'lı milli güreşçi Aziz Bolat son olarak 8 Haziranda Ankara Kızılcahamam'da yapılan büyük erkekler Karakucak Türkiye Şampiyonasında 66 kiloda Türkiye Şampiyonu olarak büyük bir başarıya imza attı.

Halen Ceyhan Belediyesi Spor Kulübünde faaliyetlerini sürdüren Milli güreşçimiz aynı zamanda Kütahya Dumlupınar üniversitesi spor akademisinde öğretimine devam ediyor. Memleketi Andırın'a gelerek Andırın Kaymakamını ilçe Belediye başkanını ziyaret eden Milli Güreşçimiz önümüzdeki günlerde Kırkpınar'da yapılacak olan müsabakalara da katılacağını burada da başarılı olmak için elinden geleni yapacağını belirtti.

Milli Güreşçi Aziz Bolat'ın ilçe Belediye

Başkanını ziyaretinde Belediye Başkanı Baki Tezcan Milli Güreşçimizi Altınla ödüllendirdi. Belediye Başkanını ziyaretinden sonra Kaymakamlığa geçen Milli güreşçi Aziz Bolat İlçe Kaymakamı Kürşad Özdemir'ide makamında ziyaret etti.

Milli Güreşçinin Bugüne kadar elde ettiği derecelerden bazıları ise şöyle; 1998-Minikler grekoromen Türkiye 3'lüğü 1998-Minikler serbest Türkiye 1'liği 2000-Yıldızlar serbest Türkiye 2'liği 2000-Yıldızlar karakucak Türkiye 1'liği 2002-Gençler karakucak Türkiye 1'liği 2003- Gençler karakucak Türkiye 1'liği 2006-Büyükler karakucak Türkiye 3'lüğü 2008-Üniversiteler arası müsabakalarda Türkiye 3'lüğü 2008-Büyükler karakucak Türkiye 1'liği Andırın'lı Milli güreşçi Aziz Bolat'ın 1998 yılından bu yana katıldığı çeşitli müsabakalarda yedi birincilik-üç ikincilik ve beş tanede üçüncülüğü bulunmaktadır.

AKİFİYE İLKÖĞRETİM Final Yaptı

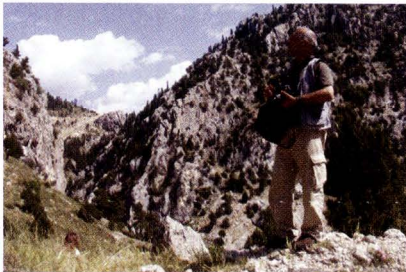
2007-2008 Eğitim-öğretim yılının sona ermesiyle hemen hemen tüm okulların düzenlediği yılsonu etkinlikleri son olarak Akıfiye İlköğretim Okulunda yapıldı. Halk tarafından yoğun ilgi gösterilen geceye İlçe Milli Eğitim Müdürü Enver Gökşen, Şube Müdürleri Reşit Yağız, Ali Hayta, çeşitli okulların müdürleri ve davetilerin katılımıyla gerçekleşti.

Okul Müdürü Halil İbrahim Doğan'ın yaptığı açılış konuşmasında, mezuniyet ve eğlence gecesinin çocuklar için çok önemli olduğuna vurgu yaparak şunları söyledi. "Sevgili veliler, böyle etkinliklerimize katılmanız, geleceğimizin güvencesi çocuklarımız için

çok önemlidir. Onlar kazandıkları bilgi ve becerileri sizlere göstermek isteyeceklerdir. Eğitimde en önemli etkenlerden birisi de velilerin desteğidir. Sizler buraya gelerek desteğinizi gösterdiniz. Programın hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum" dedi.

Bu yıl 33 öğrencinin mezun olacağını da belirten okul Müdürü Doğan, verilen emeklerin boşa gitmediğini gördüklerini belirterek ortaöğretimde de aynı başarının devam edeceğine inandığını kaydetti. Öğrencilerin hazırladığı piyese, müzik, eğlence ve gösterilerin sunumlarının ardından gece sona erdi.

ATLAS DERGİSİ İlçemizde Çekim Yaptı

Aylık olarak yayın hayatını sürdüren coğrafya ve keşif dergisi Atlas'ın usta fotoğrafçısı Cüneyt Oğuztüzün Mavi Hilal Vakfının davetlisi olarak ilçemize geldi. BTC Boru Hattının geçtiği bölgelerde uygulanan kırsal kalkınma projelerini görüntülemek amacıyla 14 Haziran 2008 Cumartesi günü ilçemize gelen usta fotoğrafçı ilk olarak, böğürtlen ve ahududu bahçelerini

gezerek görüntü aldı. Daha sonra Göçyolu Doğa ve Kültür Derneği Kurucu üyeleri H.İbrahim Soğanlı, Alican Ala ve Barış Kabalı rehberliğinde Karasu, Elmadağı, Kayranlı dağı, Akçağ bölgelerini kapsayan bir tanıtım gezisi düzenlendi. İlçemizi ve özellikle de Kayranlı dağına çok beğendiğini ifade eden, Cüneyt Oğuztüzün Pazar akşamı ilçemizden ayrıldı.

Kadirli'den Haberler...

AGP Kadirli'de Bölge Toplantısı Düzenledi

Andırın Gelişim Platformu Kadirli temsilcisi Mustafa Demircinin organizesinde 06 Haziran 2008 günü Kadirli'de geniş katılımlı bir tanışma toplantısı düzenlendi.

Yaklaşık 150 kişinin katıldığı toplantıya Andırın Kaymakamı, Kadirli Kaymakamı ile Osmaniye, Kadirli ve Andırın Belediye Başkanları, Adana, Andırın dernek başkanı Misal Bolat, bürokratlar

ve Kadirli'ler katıldı.

AGP Kadirli temsilcisi Mustafa Demirci Andırın ve Kadirli birlikteliğini çeşitli örnekler vererek iki ilçenin ortak hareket etmesi üzerinde durdu.

Osimpaş tesislerinde düzenlenen akşam programı katılımcıların Andırın ve Kadirli birlikteliği etrafında yürütüldü. Konuşmacılar her iki ilçenin ortak pek çok yönünü ortaya çıkararak işbirliği ve güç birliği üzerinde durdular. Andırın Gelişim Platformu böylesi bir birlik için önemli bir ortam ve fırsat oluşturduğunu söylediler.

Edinilen bilgiye göre benzeri toplantılar ve programlar devam edecek. 7 Mart Kadirli kurtuluşu programına Andırın ilçesi aktif olarak katılacak.

AGP Kadirli Temsilcisi Mustafa Demirci'nin Konuşması

Sülemiş Turistik Tesislerinde istişari amaçlı yemekli toplantı yapıldı. Toplantıda önce bir tanışma yapıldı.

Açılış konuşmasına katılımcılara teşekkür ederek başlayan A.G.P. Tırşik dergisi Kadirli Temsilcisi Mustafa DEMİRCİ şunları ifade etti:

• Sivil toplum örgütlerinin günümüz dünyasında ve gelecekte önemini anlattı.

- Gelecekte dünyayı bilgi ve iyi örgütlenmiş S.T.Ö.'lerin yöneteceği söyledi.
- Emir almayan, istişare eden, istikamet ve ihtiyaç belirleyen, öneriler sunan, güçlü S.T.Ö. nasıl olunabileceğini anlattı.
- Dar çerçeveli (2-3 kişi arasında) sonuç, konuşulan sohbetlerden ziyade; sonuca etki eden aksiyon insanlarına ihtiyacımız olduğunu belirtti. Varım diyen, soran, sorgulayan, yaşadığı yerdeki sosyal olaylarla yakından ilgilenen eğitilmiş beyinlere ihtiyaç olduğunu belirtti.
- Bizim bir kadirli, bir Andırın bir de burada yaşayan temiz bölge insanımız var dedi.
- Güzel yurdumuzun en güzel yerinde yaşadığımızı belirtti. Bu güzelliklerin bize aynı zamanda sorumluluklarda yüklediğini ve o bilinçle çalışılması gerektiğini belirtti.
- Bakış açımızın ve çapımızın çok geniş olması gerektiğini vurguladı. Tepeden Kadirli'ye bakış gibi olmalı dedi.

- Örgütlenmiş, güçlü toplumlar hak ve menfaatlerini daha iyi korudukları; çeşitli kademede bulunan temsilcilerinin kendilerini daha güçlü ve rahat hissedeceklerini söyledi.
- En güzel resim tüm renklerden oluşur.
- En güzel S.T.Ö. de renkli kişilerden oluşur.

İşte bu ve buna benzer birçok faydalarından dolayı gerekli incelemelerin yapılmasını teklif ediyoruz. Andırına bu yakışır. A.G.P. de böyle proje tekliflerinin yakıştığını düşünüyorum. Konuyu tespit - takip ve sonuç almayı ümit ederek teşekkür ediyorum.

Dergimiz Andırın, Kadirli insanının hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için vardır. A.G.P. Tırşik Dergisi bölge insanının iyi örgütlenmesi, bölge insanının merkezde güçlü bir şekilde temsili konusunda gayret sarfetmektedir.

AGP Kadirli Temsilcisi Yapılan Faaliyetler

Ocak 2008 itibariyle almış olduğunuz, faal olarak çalışmalarını boşalttığımız A.G.P. görevinde bugüne kadar:

- 21 Ocak 2008'de Ankara'da yemeğe katıldık.
- Kurumlar bazında Amirlerle görüşerek Amacımızı ve çalışma yöntemlerimizi belirledik.

- İlçemizde 7 Mart Kurtuluş Bayramı etkinliklerinde A.G.P. olarak Çanakkale Şehitleri derneğinden temin edilen (satın alınan) 110 adet büyük PVC kaplı Çanakkale fotoğraflarıyla 7 Mart'ta Çanakkale fotoğraf sergisi açtık. Yerel ve ulusal basında sergimiz haber olarak yayınlandı.
- Sergimizi hiç kapatmadık, okullarda orta ve İ.Ö.K. sırayla ilçemizdeki tüm okulları

gezdiriliyor.

- Kadirli Andırınlıları olarak 7 Martta Andırın'da temsil edilme gerekçelerinden, (Kurtuluşta kurulan Çökak Bölüğü) hareketle 6 Martta Andırın Kadirli Kuvay-i Milliye yürüyüşünü gerçekleştirdik.
- Mehmet Akif Ersoy'un "Çanakkale Şehitlerine" şiirini 2000 adet bastırarak Esnaf ve öğrencilerimize dağıttık.

Mehmet Doğruca

Tahsin SARIBIYIK

Mehmet ağabey, Akifiye'den başlayarak, Adana'da çeşitli fabrikalarda personel ve kurucu müdürlükler yaptıktan sonra emekli olup, Adana'da yaşamaya devam ettiğiniz hayat yolculuğunuzu anlatır mısınız?

Bu görüşmenin çapı ne olacak. Detaya gireyim mi?

Bu bir söyleşi olacak. Tirşik Dergisinde yayımlanacak. Detaya girebilirsin. Bu bir kayıt bu gün belki özet olur yarın hepsi yazılır. Önemli gördüğün her şeyi anlatabilirsin bir sayıda çok olursa ikiye üçe bölünerek yayımlanır.

1933 yılında Kafkas kökenli bir aileden Akifiye'de doğmuşum. Köyde öğretmenlik vardı. İlkokul bire köyde başladım. İki sene köyde okuduktan sonra üçüncü sınıfta Kadirli'ye geldim. Ve ilkokulu Kadirli'de 1947 yılında bitirdim. Kadirli'de ortaokul olmadığı için iki sene ara vermek suretiyle Kadirli'de ortaokulun açılışını bekledim. 1948 yılında Kadirli ortaokuluna başladım. Ve Kadirli ortaokulunu bitirdikten sonra Adana Erkek Lisesine kaydımı yaptırdım. Dört yıl lise tahsilini Adana Erkek Lisesinde tamamladım. O zaman lise dört sene idi.

Evet

Liseyi bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine girdim. Ve iktisat fakültesini bitirdim.

Kaç yılında bitirdiniz?

1960 yılında bitirdim. 1960 yılında Galatasaray lisesinde on ay memuriyet yaptım. Ve oradan sonra Kadirli'ye döndüm. Kadirli'de bu bekleme döneminde 6 ay matematik ve Türkçe dersi hocalığı yaptım.

Hocalığı ortaokul damı, lise demi yaptınız?

Ortaokulda yaptım.

Herhalde o zaman Kadirli'de lise yoktu.

Evet. Ve bu arada üniversite son sınıfta iken hala eşim olan Ceyhanlı Meliha hanımla nişanlandım. 1962 yılında yedek subaylık okulu ile kıta arasındaki 15 günlük tatil döneminde evlendim. Askerlik hizmetinden sonra Adapazarı Zirai Donatım Fabrikaları Müessesine muhasebe kontrolörü olarak intisap ettim. Bir müddet muhasebe kontrolörü olarak çalıştıktan sonra, oranın personel şefi oldum. Muhasebeden personele aktarıldım. 1968 yılında isteğim üzerine Zirai Donatım Bölge Müdür Muavini olarak Adana'ya atandım. Adana'da dört ay bu görevde kaldıktan sonra özel sektöre geçtim. Özbucak'ta beş yıl çalıştım. Özbucak'ta çalışırken Mensa kuruluyordu. Mensa'nın kurucularından İbrahim Tekin Milli Mensucat'ın genel müdürü idi. Milli mensucatla Özbucak'ın

toplu sözleşme müzakereleri müştereken yürüyordu, o müzakerelerde ben de işveren sözcülüğünü yaptım dolayısı ile oradan beğenildim galiba, bir teklif geldi. Buranın şartlarından daha iyi olmak üzere Mensa'nın kurucu Müdürü olarak Mensa'ya atandım. Mensa'da sekiz buçuk yıl hizmet gördükten sonra 1981 de çiftçilik yapmak üzere emekli oldum. On altı ay emekli kaldım. Bu arada Güney Sanayi kapanmıştı tekrar açılma dönemine girdi. Beni aldılar. Güney Sanayi'yi açan ekipten olmak üzere Güney Sanayi'ye geçtim. Orada da 1989 yılına kadar hizmet verdikten sonra tekrar emekliye ayrıldım. İş hayatım aşağı yukarı bu kadar. Bu dönem zarfında sosyal hizmetlerde bulundum. Sosyal hizmetlerde görevimin dışında çalıştım. Kafkas derneğinin başkanlığına seçildim. Bu 1971 yıllarına rastlar. Bir ara anarşi nedeni ile idarede sıkıntılarımız oldu, sosyal faaliyetlere ara verdik. Tekrar 1990' lı yılların başlarında Kafkas derneğinin başkanlığını 6 yıl yaptım.

Dernek başkanı iken anarşi döneminde sosyal çalışmalarınıza ara verdiniz, sonra yeniden devam ettiniz mi, yoksa derneğimi kapattınız?

Dernek devam etti ben ara verdim.

Dernek faaliyetine devam etti siz ara verdiniz.

Evet, Ama bu arada kapandı geri açıldı. Zirai donatımda Adapazarı'nda iken bir yardımlaşma derneği kurucu başkanı olarak ve orda çalıştım. Uzun süre başkanlığını yaptım. Zirai Donatım da çalışırken Ölüm Sandığına üyeliğini yaptım. Zirai Donatım Sağlık Sandığı kurucu üyesi oldum. Ayrıca Zirai Donatım Fabrikası mensupları olarak bir yapı kooperatif kurduk. Kurucu başkanlığını yaptım. Sapanca gölü kenarında mensuplarımız 25 dekar yer aldık. Buraya döndükten sonra kısa süre, bölge müdürlüğünde sosyal faaliyetlerde bulundum. Özbucak'ta hemen hemen hiç sosyal faaliyet yoktu. Özbucak fabrikası yardımlaşma sandığı kuruculuğunu yaptım. Ayrıca Özbucak mensupları yapı kooperatifini kurduk. Kurucu başkanlığını yaptım. Ayrıca yakın zamana kadar oturduğum Özbucak apartmanı da o kooperatif olarak yaptırdığımız bina. O zaman yapıldı inşaatına ben nezaret ettim. Mensada da bir Mensa mensupları yardımlaşma derneği kurduk. Kurucu başkanlığını yaptım. Güney Sanayide kayda değer bir sosyal çalışmam olmadı. Bu resmi görevlerim yanında başka bir resmi görev daha yaptım işverenler sendikası başkanı oldum. Yetkili olarak bulundum.

İşveren temsilcisi olarak bulundunuz. O zaman işçi sendikaları ile görüşmeler yapılıyordu. Bu görüşmeleri siz yürütünüz.

Evet evet o zamanlar daha canlı idi, o zaman geniş ve uzun sayılabilecek sendikacılık hayatım oldu. Adapazarı'nda iken devlet memurları sendikası kanunu o zaman yürürlükteydi. Marmara bölgesi kamu personeli sendikasının iki sene genel başkanlığını yaptım. Ve ciddi sayılabilecek hizmetlerde bulunduğumu sanıyorum. Ben Özbucak'ta iken durum öyle gerektirdi. Şu anda Adana'da hala şahsiyetini devam ettiren yardımlaşma derneğinin kurucu heyetten sonra ikinci başkanlığını yaptım.

Tamam

Böyle devam ederken Kadirliiler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneğinin kurucu üyesiydim. İlk etapta Andırın Derneğinin kurucu üyesi ve Andırın Derneğinin kurulma kararı benim evimde kararlaştırıldı.

Sizin evde karar verildiğini söylediğiniz bu çalışmaya izin verilmedi halinde.

Evet kırmızı kart gördük. Özellikle Kafkas Derneği faaliyetlerinde başkanlığım zamanında önemli sayılabilecek tesisi derneğe kazandırdım. 1995 ten bu yana da aktif görev olmadım. Halende KAFDER Federasyonunun onur kurulu üyesiyim. Ankara'da KAFFED Federasyonu vakfının onur üyesiyim. Onlarla ilgili çok ciddi bir faaliyetim yok. Öyle şeklen çağırılırsa giderim. 1981 yılından 2002'ye kadar hem Andırın'da hem de Kadirli Anavarza Kalesi civarında çiftçilikle meşgul oldum. Aşağı yukarı yaşamım böyle kısaca özetlenebilir.

Mehmet ağabey Çerkezlerin Türkiye'ye gelişi ne zaman ve nasıl gelmişler o konuda bilgin var mı?

Var tabii eğer ben kendi geldiğimi anlatacak olursam. Şöyle; Rusya Kafkas halkları savaşı ve özellikle Osmanlının fiilen olmasa da gizli desteklemesi, bu savaş 79 yıl falan sürüyor. Osmanlı taahhüdüne rağmen kendi fiili desteği sağlayamamış. Muhtemelen ki o eksikliği muhacir kabulü ile ilgisiz vardır. Ve orada Çerkez dediğimiz 32 boydan ibaret Çerkezler, aslında zaten Osmanlıların Kafkas halkına verdiği isim. İyi asker anlamındadır. Kafkasya'da Çerkez tabiri pek kullanılmaz. Çerkez diye bir ırk yok. Düzenli ordu ile münferit boylardan oluşan milislerin çarpışmaları; Kafkas gruplar yenilmiş. Kafkasya'dan atılmışlar. Dernekçilik hareketinde bu kişilere göçmen veya muhacir demiyoruz. Sürgün diyoruz. Çerkezler 1864 yılında yaşamak üzere çok acı muhacerete tabi tutulmuş. Büyük çoğunluğu deniz yolu ile 1867 de Samsun'a İstanbul'a o zaman Osmanlıların elinde olan Varna'ya çok cüzi bir kısımda Trakya'ya Kuzey Karadeniz'e, Karadeniz'in kuzeyinden kara yolu ile intikal etmiştir. Benim ait olduğum aile Varna'dan Piriştina'ya geçmiş. Nüfusun çoğu Arnavut olduğu için iki kardeş dedemin babası ve

amcası Arnavutça öğrenmişler. Oradan Bursa İnegöl'e intikal etmişler. Bursa İnegöl'de yaşarken ablalarının beyi Akifiye'ye gelmiş Akifiye'de kalırken kayınlarını gitmiş Bursa'dan Akifiye'ye getirmiş. köyde kendisine arka olsun diye. Bizim Akifiye'de oluş şeklimiz bu şekilde.

Mehmet Ağabey Andırındaki eşkıyalarla ilgili tanık olduğun duyduğun bir bilgi var mı?

Tanık olduklarımda var. Bana sorarsan Türkiye'nin hele hele biraz varlıklı insanların kendi insanımızdan çektiğini hiçbir düşmandan çekmemiştir. Yani çok uzayacak yoksa benim dedem bir cihan harbi gazisi kolu arızalı, yaralı şarapnel çarpmış. Dedem eşkıya tehdidinden evinde yatamazmış. Bizim eski evde bayağı böyle askeri tedbir olan ahıra, atlama yeri vardır. Yazın o dönemler boy çukurlarında yatarmış. Ondan kalmada bir filinta vardı; alman mavzeri, düğünde kız tarafına hediye etmiş. Eşkıyanın iki türlü vardır. Bir kötü yollarla eşkıya olanlar. Birde kazara eşkıya olanlar. Mesela Kadiri'li Bebek Ağa'yı tanırım. O bir çatışmada düşman sahibi oldu. Eşkıya olarak çıktı. Bir kötülüğü de olmadı. Yalnız bunların içinde Osmaniyeye Bahçeden çok gaddar ufak yapılı bir Mehmet daha vardı ki, o çok kötü bir eşkıya idi. Kadiri'li bizim köyden, ben gördüm. Sonunda bizim köylüler tarafından vuruldu. Yaşlı başlı adama çok eziyet etmiş, askeri talim gibi yat kak yaptırmış. Kürt Hacı vardı o da bir dönem eşkıyalarından öbür eşkıyaları bilirim ama görmedim. Daha gerisinde zaten bu Sarıçamda Kozan yolundaki eşkıya itlafi denen bir hadise var.

Evet evet

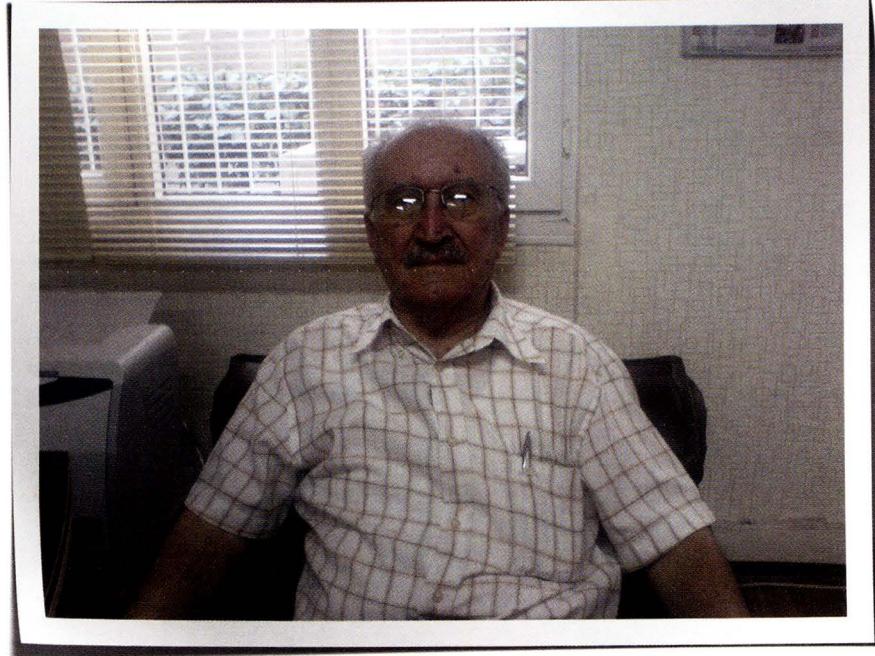
Bizim çocukluğumuz dönemde de eşkıya vardı. Biz çok sıkıntı görmedik eşkıyadan. Fakat dedem çok sıkıntı görmüş. Eşkıya avından kurtulan biri dedeme gelmiş bahçede çukurda biri vardı ama üzerine gelememiş demiş. İdareci olarak şanslı nesiliz çünkü; piyasa şartları bu güne göre daha düzenli idi, öyle rahattık. Mesela vasıflı eleman bulamıyorduk. Vasıflı eleman azdı tahsilli eleman bulamıyorduk. Ben burada lise mezunu adam bulamadım. Tahminen uzun süre burada kalışta benim iş hayatımdaki en büyük özelliğim. Belki bura ile Andırın arasında gelmiş geçmiş bakanların bile yerleştiremediği kadar insanları işe yerleştirdim. Tabi o zaman ihtiyaç ta vardı. Bunlar üç dört binden aşağı değildir. Bu konuda bana ne Özbucak ne Mensada ne de Güney Sanayide kimse karışmazdı. Öyle bir özelliğim vardı. Sağ olsunar zaman zaman karşılaştığımızda işte sen işe almayı iltifatları ile karşılaşıyoruz.

Ali Gürbüz Amca ile de söyleşi yaptık. Çökak'tan kağni ile Ceyhan'a tomruk taşıdığını anlattı sizde tomruk taşıdınız mı?

Ben de taşıdım çok tehlikeli anılarım var. Çok uzun sürer bir tanesini anlatayım.

Anlat

Bir maddi karşılık alarak taşıma var birde imece usulü taşımak var. Benim çocukluk

hayatımda tahta biçme en zor işti. Tırpan kullanma gibi yapmadığım, kendi ailemin işinde bulunmadığım halde köy işi olup da yapmadığım iş yok. Hala da çok güzel tırpan kullanırım.

Ailemin işinde bulunmadığım halde dediniz. Sizin ekmek için yeriniz yok mu idi yoksa yeriniz vardı siz mi ekmiyorsunuz?

Yerimiz vardı ortağa verirdik. Altı yedi ortağımız olurdu. Onlar eker biçerd. 1947 yılında Akifiye ilkokulu inşaatı için lata (tomruğun biçilmiş şekli).

Tomruğun kenarları, kapakları çıkarılmış şekli

Evet lata getirdik. Bir kaza geçirdim. Onun dışında iki defada Akifiye'den Tokmaklıya lata taşıdık. Üç günde gelir giderdik. 1947 yılında hayatımın ilk parasını lata taşıyarak kazandım.

Kağnılarla mı?

Evet Kağnılarla gelir giderdik. Sizin gördüğünüz Har boğazının yokuşunda, kağnıların tekerleri taştan taş atladığında ateş çıkarırdı. Epey Çerkez kağnısı demiri kırıldı orada. Bende getirdim orada sal haline getirilir Ceyhan'a nakledilirdi. Tokmaklı'nın içine şimdiki orman bölge şefliğinin olduğu yerdeki depoya indirirdik. Ali ağabey benden büyüktür.

Başarılı bir bürokrat olarak çalıştınız, gençlere tavsiyeleriniz var mı? Yani hayatlarına nasıl bir yol çizsinler.

Şimdi çok klasik olacak. Bir defa bizim zamanımızda elzem olmayan şeyler, şimdi şart haline geldi. Mesleklerini iyi öğrensinler. Öğrenirken mutlaka birkaç lisan edinsinler. Bu günkü şartlarda lisanı olmayan eksik. Eskiden daktilo kullanamamak eksikliği ondan sonra ehliyeti olmayan eksiklikti. Şimdi bunlar pek anlam taşımaz oldu. Mükemmel bir iki

lisan mükemmel bilgisayar kullanımı yeni devrinin gerekli aletleri... Kullanma yeteneğine sahip olmaları gerekir. Artı hizmeti hafife almadan kendine emanet edilen işi en az kendi işinden daha ciddi takip etmeli... Bu çok önemli... Biz Allah'a şükür kendi işimizden daha çok bize emanet olanı sahiplendik. Sırf işte değil, gençler kendilerine emanet edilen madde ne olursa olsun kendi işlerinden kendi varlıklarından daha iyi sahip çıkmalıydılar. Bu bir insanlık borcudur ayrıca.

Mehmet ağabey dernekler hakkında düşüncelerinizi alabilir miyim diyeceğim, ama hangi dernek, Andırın dernekleri tabi.

Dernekler hakkında genel olarak gençlere tavsiyem. Bir defa tüm hayat iş hayatı değildir. Marifet koltuğa birkaç karpuzu sığdırmaktır. Sosyalitesi olmayan insan mükemmel insan, mükemmel idareci olamaz. Onun için bu günün medeniyet ölçüleri teknik, su, elektrik gibi vasıfların ötesinde. İnsanların şeklen kayıt değil, kaç dernekte üye ölçüsü ile ölçülüyor. Onun için sosyaliteyi ihmal etmemeliyiz. Bu bizde büyük eksiklik. Hala da ilişki yapı seviyesindeki düşüklük nedeni ile dernekler türlü türlü yorumlanıyor. Vatandaşlar derneğe karşı hatalı bakış açısı içindeler. Böyle olunca derneklerde fonksiyonunu yerine getiremiyor. Yani insan özellikle bir işe yatkın olmaz ise, ben kendimden bahsedeyim. Neticte itibari ile ben bir orman köylüsüyüm. Ve her zamansa köylü olmaktan mutluyum. Her zamanda köylü olmakla iftihar ettim. Ancak bir unvan olarak ta çok büyük memur olmadık. Ben 16 ay emekli kaldıktan sonra tekrar 1989 da işe dönmek kaydı ile emekli oldum. O gün bu gün eğer ben bu toplumda kaybolmamışsam birilerince Mehmet amca, Mehmet ağabey, Mehmet bey diye anılıyorsam derneklerdeki aktivitemin sayesinde. Hala onun için, hayat sadece iş değil. Özellikle Türk mevzuatının çok genç emeklilik işi,

insanlarımızın kendilerini sokağa atmasına neden oluyor. Genç emekli olmamak gerekir. Mevzuatta öyle, düzeltiliyor. Atılmış olanlar, kendisini sokağa atanlar, işten kopan insanlarda zamanlarını kahve köşelerinde değil sosyal faaliyetlerde değerlendirirlerse, hem kendilerine hem ülkelerine faydalı olur. Hedefimi tam yerine getiremedim ama, bana bu gün geldiyseniz bu söyleyişi benimle yapıyorsanız bu sosyal faaliyetlerim sayesinde şu anda konuşmam onun sayesinde.

Evet

Benim gençlere tavsiyem bu. Değmez hadiselerle laf kalabalığı yapmanın gereği yok.

Mehmet ağabey bezen değmez dediğimiz şeyler zaman geliyor veya başka birine göre değerli şeyler oluyor. Bunun için bilgilerin hepsi aktarılmalı ve kayda geçirilmeli.

Yani kökten bahsettik. Hanımdan bahsettik. Çocuklardan bahsetmedik. Biz işte 1962 yılında evlendikten sonra askerde oğlum doğdu. Bölük dur kandıralı sende dur dedikleri Kandıralı. Kandıra'dan yedek subaylıktan zirai donatıma girince Adapazarı'na taşındım. Haliyle kızım Adapazarı doğumlu. Aşağı yukarı 15 ay var aralarında başka çocuğumuz yok. Olmadı da. Herhalde biraz aile planlamasına uyduk. Şu anda oğlum Bakü Ceyhan boru hattında elektrik-elektronik mühendisi Ceyhan'da çalışıyor. Kızım doktor kademli doçent Çukurova Üniversitesi Balcalı hastanesinde.

Ben başkentte biliyordum.

Damat Başkentte Başkent'in bir ara başhekim yardımcılığını yaptı sonra başhekim oldu. İki yıl Başkent Hastanesinin başhekimliğini yaptı. Onu sinava sokmadılar, idarecilikle uğraştı diye, oda ayrıldı. Kızdan bir sene geride kaldı.

Hangi bölümdü?

Nükleer tıpta. Oğlum Göksum Mehmetbey köyünden Kafkas kökenli bir ile evli. Büyük torunum ortaokul ikide onun küçüğü üçüncü sınıfta onun küçüğü şu ikinci sınıfta kızından torunum Bilfen 4. Sınıfta.

Allah başışlasın!

Benim çeşitli derneklerden plaketerim var. Orda konsolun üzerinde.

Onların resimlerini çekeyim.

Adana orman dairesine müdür olarak Abdullah Sofuoğlu gelmiş. Hemen haber almışlar bir tanıştım geldi. Yahu ağabey senin arkadaşınmış bu müdür dedi. Hangi partili dedi. Partilerle ilgilenmediğimi belirtmek için söylüyorum. Abdullah Bey genel başkanı olduğum sendikaların yönetim kurulunda yönetim kurulu üyesi idi. Bir düşündüm hiç parti konuşmamışız hangi partili olduğunu bilmiyorum. Abdullah Sofuoğlu'nun halk partili olduğunu burada öğrendim. Anlatcağlarım şimdilik bu kadar. Benimle söyleşi yaptığınız için sana ve Tırşik dergisi görevlilerine teşekkür ediyorum.

Mehmet Ağabey bende kendi adıma ve Tırşik dergisi görevlileri adına teşekkür

ediyor sağlıklı günler diyor, her şeyin gönlünce olmasını diliyorum.

03.06.2008 Salı günü Mehmet ağabey'in evinde kayıt işlemini tamamladıktan sonra Mehmet Ağabey ve eşi Meliha Hanım, ben Tahsin Sarıbiyik ve eşim Dudu Hanım çay içmek için balkona geçtik. Mehmet ağabey aynı apartmanda oturan Süleyman Yıldırım Rışvanoğlu ve eşi Ganimet Hanımı da çay içmek için çağırdı. Sohbet ederken Mehmet Ağabey iki, Yıldırım Ağabey' de bir hikaye anlattılar. Bunların önemli olduğunu düşündüm. Ve kayıt yapmak istedim. Kayıt yapacağımı söyleyip Mehmet ağabey'e sordum.

Mehmet ağabey Kadirli'den Akifiye'ye bir yolculuğunuz var onu anlatır mısın? O aç kaldığımızı bir daha mı anlatacağım?

Evet anlat ağabey o çok önemli.

İlkokul ortaokul döneminde Kadirli'de okurken köyümüze bazen atlı, bazen yayan ekseri yayan gider gelirdik. Kestirme yoldan en az elli kilometre olan mesafeyi sabah erkenden çıkarsak, akşam olmadan bir günde Akifiye'ye çocuk haimimizle varırdık. Ortaokul ikiye geçtiğimiz dönemde yolculuk birinde kamyonla başladı. Kamyon Andırın tarafında üç beş kilometre yol alınca akis kesti yolda kaldık. İkinci üstü, çocukluk tedbirde yoktu aç kaldık. Komşu damlarda karnımızı doyurduk. Gece kamyonla yattık. Sabahleyin güneş yükselirken, bir ağabeyim vardı. Ben dedim ki...Bu akis kesti Adana'dan beride düzelmez. Biz bekleyemeyiz. Yaya yola devam edelim. Kahvaltı yapmadan yola çıktık. Daha yıl yan olmadan açlık başladı. Oradan sorduk buradan şey yaptık yiyecek bulamadık. Yolu saptık. Bulduğumuz damlarda boş çıktı. Ekşimen aradık bulamadık. Andız ısırık yiyemedik. Velhasıl Yoğun olukta bir kadına yalvar yakar bulgur pilavı ile ayran yedik. Öyle yola devam ettik.

Mehmet ağabey sen şu sızdığını ve serap gördüğünü anlat ki açlığın ne hale geldiği anlaşılın.

Kadının ne hazırladığını bilmiyordum. Bir şeyler hazırlamaya gidince ben sızmışım. Hayal gördüm herhalde. Yol arkadaşım hayal gördün diyor. Bende ayağa fırladıktan sonra kimseyi göremedim. Arkadaşımın adı Durdu idi. Durdu Çokak muhtarını geçiyor, ekme alıp yiyelim diyerek yerimden fırladım. Ama kalktıktan sonra Çokak'ın muhtarını da göremedim. Ama takip eden dakikalarda kadın bizim karnımızı doyurdu. Ondan sonrada indik yola devam ettik. Akşam olmadan bu perişanlığa rağmen köyümüze varmışık.

Akifiye'den biri Ceyhan'dan Akifiye'ye buğday getirmişmiş ya onu anlatır mısın?

Ferdi iyilikler topluma kesinlikle iyilik getirmiyor. Toplumda olmayan şey sende, kısmi olsa da seni rahat ettirmesi mümkün değil. Onun için. Bizim bir deli Zeynep'imiz vardı. Köyde "Gävurun Çerkezleri, züğürt içinde mal artmaz, gavur içinde din artmaz" derdi. Hakikaten toplumda imkânın ne? Ne para var ne vasita, yok hiçbir şey yok. Fukarada yaya gidecek zenginde yaya gidecek. Zengin

belki at bulursa, öğrencide bulamayacağına göre mutlak eşitlik uygulanıyor. Sizler bizlere nazaran kötülük,yoksulluk görme bakımından şanslısınız. Belki biz daha çok kötülüğü gördüğümüz için mutlu olma şansımız sizden fazla. Çünkü sıfırdan buraya geldik. 1942 yılı son asırların Türkiye'si için Anadolu için en kötü yılları idi. Kıtık yetmiyormuş gibi birde 2. Dünya harbi tedbirleri bunlara ilave geldi. Devletin aldığı tedbirler haklı olarak çok katı uygulandı. Vatandaş aç kaldı. Devlet hububat naklini yasakladı. Vatandaş bir yerde bir şey bulsa, evine götürmede zorda kalıyordu. Mesala bunlardan bir tanesi bizim köyden. İzzetin oğlu İsmail Ceyhan'ın Karamazır köyünden şu andaki bu köyün adı Adapazar. Bir külek buğday (o zaman bir külek buğday 40 lira idi bir Reşat altını yedi lira) bulmuş. Gündüz yola gitmeyerek, gece yolculuğu ile gecede yoldan gitmeyerek, bir külek buğday sırtında Akifiye'ye getirmiş. Yüz kilometre den uzun yol. Biz bu günleri gördük. İnsanların ot yediğini gördük. Allaha şükür. Şu anda hissettiğimiz ihtiyaçlar çok gelişti, değişti. Bunu tatmin edecek maddi imkânlarımız o oranda gelişemediği için çok huzursuz olabiliriz. Madde olarak dün ile bu günü mukayese edersek imkanlarımız daha iyi.

İyimi? Bilmiyorum ama geçmiş dönemler de insanlar sanki daha mutlularmış gibi.

Madde olarak çok fazla. Bizim çocukluğumuzda Çamurluda düğün var. Giyecek ceketin varsa gelir ceketini giyer ayakkabısını alır giderdiler. Ben o imkânsızlıklardan buraya geldim. Sen onu görmedin. Benden iyi olsan bile benim kadar mutlu olamazsın. İnsan dünden ne kadar iyi ise o kadar mutlu olur. Ne kadar kötüyse o kadar mutlu olur. Dünsüz mutluluk olmaz.

Yıldırım ağabey deminki hikayeyi bir anlat dinleyelim ben araya yazacağım.

Yıldırım RIŞVANOĞLU-1942 yıllarında tam kıtlığın açlığın olduğu zaman, kale boynunda bizim buğday ambarımız vardı. İnsanların o zaman ne kadar dürüst olduğunu göstermek için İbrahim Kılıç'ın Babası Kırık Hasanın çocukları aç. Karısı buğday ambarının yanında boş kazan kaynatarak çocukları avutuyor. O anda Gamber amcam buğday getirmek için Kale boynuna gidiyor. Bakıyor kadın boş kazan kaynatıyor. Yemeğin piştiği yok. Niye yemeği pişirmiyorsun çocuklar aç diyor. Kadın oğlum içinde bir şey yok çocukları avutuyorum öyle diyor. Oradan ilki çuval buğday veriyor. Ellişer kilodan yüz kilo kadar buğday veriyor. Bunu un yapın yiyeceğin diyor.

Mehmet DOĞRUCA- Sen de iskaladın. **Yıldırım RIŞVANOĞLU**- Evet orayı atladım. Amcam niye ambar yanınızda buğday alıp yemediniz?

Tahsin SARIBIYIK- Yani ambar onlara teslim ama alıp yemiyorlar.

Yıldırım RIŞVANOĞLU-Siz bize emanet ettiniz biz alamayız diyor. Buğday veriyor un yapın ekmeğin yapın çocuklar yesin diyor. İnsanların o zamanlarda dürüstlüğüne bir örnek.

Tahsin SARIBIYIK- Teşekkürler.

Her Kale Bir Seyranga

Ahmet NARİNOĞLU

Çukurova'yı İç Anadolu'ya bağlayan toroslarn geçit verdiği Andırında sıra sıra dizili kaleler bulunur.

Andırının kaleleriyle ünlü olduğunu kimse bilmez. Daha doğrusu içinde yaşayan Andırınlılarda bilmez. Kalelerin sayısı bugün bile tam bilinmiyor. Bölge keşfedilmeyi bekliyor.

Andırında doğal güzellikler yanında irili ufaklı kaleleri de görürüz. Kaleler geçit boylarında birbirlerini görürler. Bir birlerini adeta gözetirler. Bir tepe başında, dağın zirvesinde, bir geçidin en yüksek yerinde sizi selamlar. Tarihin bu sessiz tanıkları doğanın bir parçası olmuşlar. Doğanın doğal silüeti olarak yaşarlar.

Kalelerin geçiş yolu üzerinde oluşu, medeniyetin buralarda yaşandığını gösteriyor. Hitit, Roma, Bizans dönemlerin kalan kaleler zamana karşı direnemez hale geldiler. Zor ayakta duruyorlar. Etrafları orman ve çalılarla kaplanmış. Yıkılan

duvarları ile harabeye dönüşüyorlar. Çoğunda ulaşılacak yol yok. Dik yamaçlarda olduğundan tırmanmak suretiyle varılıyor.

Kaleler ıssız zirvelerde, doğanın içinde, ulaşılmayan yerlerde olunca define avcılarının kolayca uğradığı yerler oluyor. Bugün her kalenin orası burası, duvar dipleri, temelleri, çevresi kazılmış durumunda. Define ararken tarih yok ediliyor. Halbuki ayakta duran kalenin kendisine ait değer olduğunu bilmiyorlar. Halkın insafsızca ve acımasızca define yoluyla kolay zengin olanlar üzerine rivayetleri sürdükçe kalelere saldırı devam edecek. Zamanın bin yılda yapamadığını insanoğlu bir kazma darbesiyle yapıyor. Andırın kaleleri sahipsiz kaldıkça kaderi değişmeyecek. Göz göre göre tarih yok olacak. Oluyor da.

Andırın kalelerine devlet tarafından hiç el atılmadığını söyleyebiliriz. Hatta ulaşılacak yolları bile yapılmadı. Yolu olsaydı, ışıklandırılıyaydı, korunsaydı definelerin yıl yıl tahrip ettiği yerler olurmuydu. Hakkını yemeyelim, uğranılıp resimleri çekildiği, kimi yerlerde yayınlandığını görüyoruz. Andırın tarafı olarak ancak övünmekle hep yetindik. Harekete geçemedik. Seyrettik. Tahribatı görünce yalnızca üzüldük.

Andırın kaleleri sahiplenmeyi bekliyor. Sahiplerini bekliyor. Devlet - millet olarak elele verip kaleleri kurtarmanın zamanı. Bundan sonra ne kurtarılsa geriye o kalacak. Acımak, üzülmeğe yerine harekete geçmeliyiz. Yazmalı, çizmeli,

istemeli, takip etmeliyiz. Devlet önce tarihi kaleleri eser kapsamına almalıdır. Korunması ve yaşatılması için "Koruma Planı" yapmalı. Hali hazır durumları çıkarmalı, projelerini hazırlayarak, onarımlarını yapmalıdır. Ulaşım için yol ve çevre düzenlemesi yaparak turizme açmalıdır. Tarihte faal olan Andırın kaleleri, bugünün şartlarında kendini yenileyemedi. Şimdi kalelerden turizm, kültür olarak yararlanmamız gerekiyor. Her kale turizme açıldığında hem Andırının tanıtımı olacak, hem de küllenen tarih mirası yeniden canlanacak. Güzel bir söz var. Ulaşamadığın yer serin değil diye. Ulaşamadığımız kalelerin maalesef sahibi değiliz. Ne Andırınlılar, ne de devlet.

Andırın kalelerinin farklı kılan özelliklerini sayarak önemini ortaya koyalım.

oKaleler göç yolunda dizilidir. Tarihte ticaret, kervan yolu buradan geçermiş. Yol güvenliği nedeniyle kaleler inşa edilmiş. Bu kaleler haberleşme aracı olmuş. Askeri amaçlar içinde kullanılmış.

►Çukurova'dan Anadolu içlerine toroslarn en kolay, en kısa, en az zirveli geçit veren yerlerinde kaleler kurulmuş.

►Göç yolu üzerinde yoğun yerleşimleri bu kaleler korumuş.

►Kalelerin konuşlandıkları tepeler itibarıyla savunmaların kolay olmuş.

►İklimin ılıman, her mevsim faaliyetin yapılması nedeniyle kaleler her dönemde kullanılmış.

Tarihte böylesi değerler taşıyan kaleler tanık olduğu medeniyet dönemleri itibarıyla de ayrı bir zenginlik taşırlar. Tarih araştırmacılar buralarda yaşanan dönemlerin ipuçlarını hemen bulurlar.

Andırın kalelerinin efsane boyutu ayrı bir olaydır. Andırında her kalenin bir efsanesi var. Her kale etrafında yaşanmış hikayeler anlatılır. Her kalenin toplun hafızasına düşmüş izleri bulunur. Kale türküleri, kale şiirleri, kale tekerlemeleri her Andırınlının dilinde söylenir durur. Yapıldıkları dönem veya medeniyet medeniyete bakılmadan kaleleri kendi değeri kabul ederler. Kaleler bugün Andırın kültürünün bir parçası olmuştur.

Andırın kalelerinin yaşatılması için önce tanıtılması lazım. Tanıtım için şimdiye kadar derli toplu çalışmalar olmadı. Kültür Bakanlığı ve Valiliğin yenilerde çalışmalarını görüyoruz. Üniversite henüz el atmış değil. Andırın kalelerinin ayrı bilimsel çalışma halinde ele alınmalıdır. Yüzeysel ve detaylı kültür varlıkları taraması yapılmalıdır. Çoğunda tarihsel önemine binaen kazı çalışmalar yapılmalıdır. Kısaca bilim çevrelerinden birileri önce sahiplenmelidir. Hemen yanımdaki Karatepe Halet Çambel sayesinde kazanıldı. Andırın kalelerinde böyle kendini adayan bilim insanı bekliyor. Ortaya çıkarılan her tanıtımı kolayca yapılır.

Andırın kalelerini kurtarıncan Karatepe'ye kendini adayan bilim adamı yanında, arkasında duran devlet bilinçli bir toplun vardı. Andırın'da bu cevher var. Yeterki işleyelim devleti ve toplumu harekete geçirmek biz sivil topluma düşmektedir.

Yaşanmışlıklardan Alıntılar

Cevher Parıltı: Sekseninde bir çınar. Andırın/Yeşilova Kasabası'nda ikamet etmekte.

Hüsnü KARCI

Bizim kökümüz, Danişment Oğulları imiş. (Büyük Selçuklu'nun parçalanmasını müteakip, kurulan beyliklerden biri.) Nerden geldiklerini kesin bilmiyom amma, bir ihtimal, Azerbaycan olabilir. Kayseri'ye gelmiş, yerleşmişler. Yüz elli yıl kadar Kayseri'de Beylik sürmüşler... Beylik sona erince, artık hükümleri geçmez olmuş. Beyin dört oğlu var imiş. Bir de karısı altı kişi. Nedendir bilinmez, bir gün aile meclisi toplanıp, Kars'a (eski adı); yani Kadırlı'ya göç etmeye karar veriyorlar. Kadırlı'nın Narlı Kışla'ya yerleşmişler. Beyin oğlu tutuyor, bir Ağanın kızını kaçırıyor! Davaya sebep, Ağa bunları oradan sürgün ediyor. Beylik-meylik gitmiş, artık, hükümleri kalmamış. Bunlardan birine; Beyin çocuklarından birine Kadırlı'de "Loğ Fakılar" derler. Loğ Fakılar, Nürpet'e geliyor. Dört kardeşin biri orada kalıyor. İki Orçan'a (Andırın) geliyor, yerleşiyor. Emmoğlu oluyorlar. Biri "Abdulazizoğlu" oluyor; öbürü de "Karamolloğlu" oluyor. Öbürü de tutuyor, Kayseri'ye geri gidiyor. İşte bunlardan; Karamulloğlu'ndan gelen sülale bizik. Loğ Fakılar'ın ismi "Karslıoğlu" oluyor. Yukarı gidenin; Kayseri'ye geri gidenin ismini bilmiyoruz. Kardeşim Bekir, onları gidip bulmuş; ahlaklarını beğenmediği için pek sahip çıkmamış. Onlar da kötü çıkmış. Ben de 'bre gardaş' dedim, 'onlar ele kötüyse, belki bize eyi olurdu' dedim. Sahip çıkmamış işte. Kimsenin kökünün-mökünün ilgisiz yok. Benden başka kimse bilmez. Hacı Efendi'nin oğlu Ferhat bey, (Emekli Kurmay Albay) İstanbul'a gidip, kütüğü döktürüyor. İşte, Kayseri'de yüz elli sene hükümdarlık sürmüş atalarımız (Danişmentler 1070-1171). Ferhat bey, üşenmeden herkesin ismini tek tek kağıda döküyor. Orçan dakilerin de. Bizim sülaleden olanların da hepsinin ismini. Ferhat Bey diyor ki: 'Kökümüz belli, siz bey çocuklarısınız, diyor. 'Birbirinizi tanıyın, bir olun' diyor. Bizim kandaşlarımız gidip araştırma yapmazlar. Merak etmezler. Hal bu ki, herkes kökünü bilse ne iyi olur. İnsan 'kim' olduğunu, nerden geldiğini bilmek istemez mi?

Kurtuluş Savaşı Gazisi Babanız Halil Kara'dan biraz bahseder misiniz?

Babam, savaşta posta imiş. İki kere vuruluyor! Bir gün posta vazifesini yaparken, önüne top düşmüş. İki defa düşmüş. Gözlerine kum dolmuş, göremez olmuş! Her postanın önüne top atarlarmış. Kumdan gözleri görmez olurlarmış! Babamın gözünü temizliyorlar amma, genede bir melevislik var idi. Babam, sonra boğazından vurulmuş! Harp zamanı ya, yiyecek- içecek bulmaları da zor. Hatta, babam iki arkadaşıyla posta vazifesini yapıyorlarken, açlıktan nerdeyse kırılacaklarmış. Bir gölet'e rast gelmişler. Gölette ölmüş bir at leşi bulmuşlar. At'ın leşini yemişler! Babam, 'Ölmüş

At'ın ciğerini yedik' dedi. O günün bahrinde babam büyük bir sargıyla gelmiş köye. Bizim köyde 'Zeynep Karı' vardı. Zeynep Karı da kolundan vurulmuş. Babam iyileşince sargıyı çıkarmış, sargı, evde duruyormuş. O sargıyan Zeynep Karı'nın koluna sarmışlar, kanını durdurmuşlar. Hökümet, 'Bu sargıyı nerden aldın' diye babamı sorguya çekmiş. Babam da: 'Ben savaşta boğazımdan vuruldum, bana bu sargıyı sardılar; sargı evde duruyordu, ben de bu karının kolunu sardım, kanını dururdum'demiş...

Babam Bağdat'ta, Musul'da, Yemen'de, Halep'te, Süleymaniye'de harp etmiş. Herhalde o günün bahrinde altı ay gitmişler; altı ay gelmişler... Karada- denizde günlerce, aylarca yolculuk etmişler... Savaşmışlar...

Savaşmışlar... Babam, içi silah-asker-yiyecek-giyecek-dolu bir gemiye çok açıştırdı! Düşman açık denizde gemiyi durduruyor! Yiğit olanlar, karaya ulaşmış, kalanları, düşman toplamış, almış götürmüştü. Babamın gözleri görmüyor ya; buralı bir askerin belinden-kuşağından tutarak gelmişler. Gemi, Türkiye'ye doğru geliyormuş. Biz kurtulduk da, gerisini aldılar götürdüler' derdi. 'Askere mi yanan, silaha mı yanan, giyeceğe mi yanan' derdi. 'Daha da hala, acısı içimden çıkmadı' derdi Gemiden kurtulan on iki kişiymiş. On iki kişiyi 'divan-ı harbe vermişler! Adana'da içeri almışlar. Galiba bir ay; ya da daha fazla süre, içerde kalmışlar. O sıra, Adana terk-i silah olmuş. Bir adam gelmiş yanlarına, demiş ki: 'Siz daha ne duruyorsunuz burada, yürün, Adana terk-i silah oldu, çekin gidin evinize' demiş. Bir de, 'sakın eksi, taneli bir şeyler yemen' demiş. İçeride ne kadar durdular ise, açlarmış. Açlıktan bağırsakları kurumuş zağar ki. Bir yere gelmişler, 'acı' demişler. Kadın, bunlara ayrılan çorba pişirip, önelerine koymuş.

Karınlarını doyurmuşlar, yola düşmüşler... Maraş toprağına vardıklarında babam gidemez oluyor, yıkılıyor! Orada bir eve emanet ediyorlar babamı. Ev sahipleri de yaylaya gideceklermiş. Demişler ki babama: 'İşte yemeğin önünde, suyun önünde, burada yatar-kalkarsın demişler, yaylaya çıkmışlar. Arkadaşlarından birini babamın köyüne; Orçan'a haber vermesi için görevlendiriyor arkadaşları. Adam geliyor Orçan'a, Emmimi buluyor, Çerkez Emmimi. Durumu anlatıyor. Diyor ki: Halil filan köyde kaldı, gidin getirin' diyor. Emmim atlıyor beygirine, günlerce babamı arıyor... arıyor... bulamıyor! Maraş'ın o bölgesindeki bütün köylerinde arıyor, bulamıyor babamı... Babam o köyden kalkmış, başka yere varmış. Köye geri gelirken, ekim biçimi zamanı ya, bir 'hayma' görmüş. 'Bir de şu haymaya gidip bakayım da, ondan sonra eve gideyim; öldü zahar' demiş içinden. Varıp bakıyor ki, babam orada. Neyse, Babamı At'ın terkisine bağlamış eve kadar getirmiş. Eve getirince, bir teke kesiyor Emmim! Sonra, Azgıt'a, anasının yanına getiriyorlar. Ebem, bir tosun kestiriyor, 'oğlum sağ-salım geldi' diye. Kümbetir'in Çerkezlerine haber salıyor, davet ediyor. Çerkezler: 'aman' diyorlar, karının tosununu yiyok amma, oğlu ölü' diyorlar. Sözü fazla uzatmayım; babam çekerken, çekerken sonunda şifayı buluyor, iyileşiyor. Ondan sonra demişler ki: 'kardeşi ölenleri askere almıyorlar' demişler. Babam hükümete gidiyor, bir dilekçe veriyor: 'İki kardeşim silah başında öldü' diye. Gayrı babamı silah altına almamışlar, 'senin iki şehidin var, silah altında bulunmana gerek yok' demişler.

Babam hiç gün yüzü görmedi, hayatı acılarıyla geçti!.. Şimdiki nesiller o günleri bilmezler. Bu vatan nasıl, hangi zorluklarla kazanıldı, bilmezler/ bilemezler!

Gara Hatun

(Nam-ı Diğer Gara Fatma)

I

O cengâver insanlar, atlarına bindiler
 Doludizgin dörtnala, Toros'lara kondular
 Andırın' dan yukarı, Mazgaç Beli yurt oldu
 Aşiret reisine, süslü otağ kuruldu
 Çadırları uzaktan, ipil ipil parlardı
 Aşiretin adına, Bozdoğanlı derlerdi
 Alayçık, çadırlarda, on bin insan yaşardı
 Develerin çan sesi, davara karışırdı
 Aşiret reisi Kerimoğlu Hacı Osman
 Dillere destan kızı, ismi Asiye Sultan
 Mor belikli saçları, üstü sırma nakışlı
 Sürmeli gözlü, kara kaşlı, ceylan bakışlı
 Henüz yirmisindeydi, gözü pek hükümrandı
 Yanıltmasın endamı, sanki bir amazondu
 At biner ok kullanır, dövüşür biteviye
 Gara Hatun lakabı, verilir Asiye' ye

II

Osmanlı Bey atadı, o yıllarda Maraş'a
 Tam yetkiliydi ismi, Köse Kalender Paşa
 Bayazitoğulları, aşiretinden aslı
 Hem akıllı hem cesur, Saraydan iltimaslı
 Devletine bağlıdır, vergiyi düzene kor
 Yönetimde adildir, hiç kimseyi görmez hor
 Tekmil Maraş ilinde, şakiliği bitirir
 Beyliği süresince, barış huzur getirir
 Kök söktürmek Akka'da, Napolyon Ordusuna
 Beylikten pašalığa, sebeptir terfisine
 Bin sekiz yüz onlarda, Maraş valisi olur
 Halep'ten Adana'ya, bölge ondan sorulur
 Öncelikli görevi, Aşar'ı toplamaktı
 Osmanlıya seferde, asker hazırlamaktı
 Toros'un kuytu yerde, Zeytun Kasabasında
 Ermeni isyanları biter, kumandasında
 Halinden anlayacak, olmadı hiç haldaşı
 İlerleyen yaşında, ister hayat yoldaşı
 Asiye' yi bilenler, metheder Kalender'e
 Çok geçmez düğüncüler, başlar hazırlıklara
 Kalenderle Asiye, evliliğe akdeder
 Davul zurnalı düğün, kırk gün kırk gece sürer

III

Bin sekiz yüz on yedi... Maraş ve Adana'da
 Aşiret beyleriyle, ayanlar hep isyanda
 Baş edemez Osmanlı, ne yapsa da nafile
 Fermanla baş edilmez, aşiret beyleriyle
 Kellesi istenir, kim varsa devlete asi
 Kanı kanla yıkamak, Osmanlının gayesi
 Bastırsa da isyanı, tüm derebeylerinin
 İdamına yanaşmaz, Fettahlı beylerinin
 Uygulamaz fermanı, alttan alır hülasa
 Azledilir Kalender, gönderilir Sivas'a
 Sivastan da Girit'e, oradan Kandiye'ye
 Kuşadası'nda veda, eder fani dünyaya

IV

Tarihler gösterirken, Bin sekiz yüz yirmiyi
 Gara Hatun Maraş'ta, kurmak ister dirliği
 Dağlarda eşkıyalar, haramiler kol gezer
 Vergi rüşvet tükenmez, ahali candan bezer
 Bayazitoğulları, temelinden karışık
 Asiye' nin yıldızı, nasıl olsun barışık
 Dayanamaz Asiye, döner Ata yurduna
 Bey konağı yaptırır, Kesim Köyü sırtına
 Beyliğini duyurur, Osmanlı'ya Maraş'a
 Yasalar, yasaklar kor, sona erer kargaşa
 Göz açtırmaz hırsıza, kötü işler yapana
 Amansız ceza verir, doğru yoldan sapana
 Asi ilan edilir, Maraş Valiliğince
 Mekânı zindan, olur ele geçirilince
 Yargılanır suçundan, ceza yer tek celsede
 Hürriyete kavuşur, lakin ceza olsa da

Andırın'ın Doğal ve Tarihi Güzelliklerini Verimli Kullanma Projesi

Tahsin SARIBIYIK

Andırın ve çevresindeki doğal çevre, doğa yürüyüşü yapma doğada gezi yapma dinlenme gibi aktivitelerin yapılması için uygun bir ortamdır. İşte bu potansiyel sermayeyi (doğal güzellikleri) doğru ve verimli şekilde kullanma, bu kullanma sırasında yaşanabilirlik, sürdürülebilirlik ve hakçalık ilkelerine uygun kullanılabilmesi için bir proje hazırlanmalıdır, düşüncesinde yola çıkarak, **ANDIRININ DOĞAL VE TARİHİ GÜZELLİKLERİNİ VERİMLİ KULLANMA PROJESİ'** ni hazırlamaya çalıştım.

HEDEFLER

Genel hedefler: Teknolojinin hızından ve şehrin gürültüsünden sıkılan (yorulan) insanların dinlenebilecekleri doğal ortamlarla buluşturulması.

Özel hedefler: Katılımcıların Andırında birer ev sahibi olmaları, istihdam alanı yaratılması, Andırındaki öğrencilere kalacakları yer sağlanması.

GEREKÇE

Teknolojinin hızından şehrin gürültüsünden insanlar yorulmakta, yaşam stresli hale gelmekte insanlar bu yaşam biçiminden sıkılmaktadır. Bu durumdan kurtulmak için insanlar gürültüsüz doğal ortamlara gitmek ve orda dinlenmek istemektedirler. İnsanların bu ihtiyaçlarını karşılamak için bu insanları doğa ile buluşturmak gerekir. Andırın ve çevresi doğal güzelliklerle doludur. İnsanlar bu doğal ortamlar buluşturmak gerekir. Andırında işsiz insanlar var. Bunlara istihdam alanı yaratılmalı. Andırındaki doğal ve tarihi güzellikleri doğru kullanmalı ve doğadaki yaşamı insanlara tattırmalı. Andırın da yüksek okul var. Bu okulun öğrencilerinin kalacağı yurt yok bu konaklama yerleri, kışın öğrenci yurdu olarak hizmet vermeli. Böylece öğrencilere kalacak yer sağlanmalı.

PROJE TANIMI

Teknolojinin hızından ve şehrin gürültüsünden sıkılan (yorulan) insanların dinlenebilecekleri doğal ortamlarla buluşturulması.

Proje iki aşamalı olarak devam edecek birinci aşamada konaklama yeri inşaatı, yürüyüş parkurları, gezi güzergâhları ve diğer aktivitelerin belirlenmesi. İkinci aşamada bu dinlenme kompleksinin tanıtımı ve dinlenecek insanların bu komplekse çekilmesi. Bu komplekste istihdam edilecek insanların belirlenmesi ve istihdam edilmesi.

Andırın ve çevresi gezilecek, dinlenecek doğal güzelliklere sahiptir. Ancak bu doğal güzellikleri kimse bilmemektedir. Bu doğal güzelliklerin tanıtımı yapılmalı dinlenme ihtiyacı duyan insanlara anlatılmalı.

Bu proje tamamlandığında ve uygulandığında andırın gibi doğal güzellikleri olan bölgelerde bu projeyi örnek alacaklardır.

PROJE AKTİVİTELERİ

PROJE ÖZETİ

Andırının doğal ve tarihi güzelliklerinin korunarak değerlendirilmesi için bir projedir. Andırındaki doğal zenginlikler insanların dinlenmeleri için önemli bir kaynaktır. Çukurova'nın sıcağından bunalan teknolojinin hızından yorulan insanlar, serin ve doğal ortamlarda dinlenmek istemektedirler. Bu ihtiyaç hissedilen insanların aradıkları doğal yerler Andırında mevcuttur. Bu nedenle bu doğal güzelliklerle serin havayı ihtiyacı olan insanlarla buluşturmak gerekir. Bunun için

Andırında bir konaklama yeri ve dinlenme tesisleri inşa edilecek. Konaklama yeri için belediye sınırları için de bir yer seçilecek. Bir belirlenen yere 80 adet (sayı katılımcı isteğine göre değişecek) müstakil bahçeli konutlar yapılacak bu konutların ortak toplantı yerleri, çay salonları, yemek salonu, çamaşırhane gibi sosyal tesisler olacak. Yayla da serinlemek isteyenler bu konutlarda konaklayacaklar. Konuklar günlük düzenlenen gezileri yürüyüşlere diğer aktivitelere isterler ise katılacaklar. Daha sonra mutlu şekilde aynılacaklar.

Projenin toplan süresi Projenin hedefleri

28 ay + süresiz

Genel hedef(ler): Teknolojinin hızından ve şehrin gürültüsünden sıkılan (yorulan) insanların dinlenebilecekleri doğal ortamlarla buluşturulması.

Özel hedef: Katılımcıların Andırında birer ev sahibi olmaları, istihdam alanı yaratılması, Andırındaki Yüksek Okul öğrencilerine kalacakları yer sağlanması.

Ortaklar

- 1.Andırın dışında yaşayan Andırınlılar
- 2.Andırın platformu İstanbul
- 3.Andırın demekleri Adana, İstanbul, Osmaniye

Hedef grup(lar)

Doğa tutkunu insanlar
Andırın dışında yaşayan Andırınlılar

Nihai faydalanıcılar

Doğa tutkunu insanlar
Doğal ortamda ve sakin yerde dinlenmek isteyen insanlar

Beklenen sonuçlar

- Sonuç 1. Andırındaki işsiz insanlara istihdam alanı sağlanması,
Sonuç 2. Andırındaki yüksekokul öğrencilerine kalacakları yer sağlanması.
Sonuç 3. Andırın dışında yaşayan Andırın'lıların, Andırında birer ev sahibi olmaları

Temel faaliyetler

Hizmet sektöründe (konaklama ve otelcilik alanlarda hizmetler verilmesi)

Projenin Bütçesi

6.480.000 YTL.

Andırındaki doğal ve tarihi yerlere yürüyüşü güzergâhları belirlenmeli. Tiril dağı, -Elma dağı, -Ağca dağı, - Kayranlı, Başdoğanın sivrisi, Andırın - Çınar geçidi, Çınar geçidi - Konaklama yeri, Çınar geçidi - Tiril Dağı gidiş geliş, Ağca dağı gidiş geliş, Kayranlı gidiş geliş, Doğa yürüyüşü düzenlemek, Karasu vadisi, Çökak vadisi, Andırın suyu vadisi, Başdoğan vadisi, Keşiş vadisi gibi

Yürüyüş parkurları belirlenmesi:

Her aktivite için bir rehber eşliğinde yapılması Yürüyüş parkurlarının gereken yerlerine mola yerleri yapılması: Dinlenmeye gelen insanlar bu aktivitelerden istediklerine katılacaklar. Aktiviteler tamamlandıktan sonra Andırın belediye sınırları içinde veya yakınında bulunan konaklama yerlerine dönülecek..

Bu binalarda geldiğinde kendi kalacak diğer zamanlarda dışarıdan gelenlere kiraya verilecek. Günlük geziler, gecelik dağda kalma geziler,

gecelik vadi gezileri düzenlenmesi,

ACİL PLAN

Dağdaki tüm pınarlar akıyor olmalı kapatılmış olan pınarların açılması. Bina ve insanların doğaya zarar vermesinin engellenmesi. Doğa ve toprağın verimli kullanılması. Kanalizasyon ve atık suların çevreyi kirletilmeyecek şekilde düzenlenmesi. Yöntem: Proje, şirket, kişi, kooperatif, platform, demek, emanet olarak veya yükleniciye verilebilir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Projeye ortak olanların andırında bir konutu olacak. Bu konut kişilerin üzerine tescil edilecek. Kendi kullanımının dışında başkalarına kiraya verilerek hak sahibine bir akar olacak. Ayrıca öğrencilerin yurt olarak kalmaları içinde kullanılacak. Bu nedenle sürekli kullanıma açık bir alan olarak sürdürülebilir özelliğine kazanmış olacak.

Kültür-sanat-edebiyat sayfalarında
yazı yazma dersleri ve yazma tekniklerine
dair tavsiyeler

Biyografi Yazmak

Kadir YAŞAR

İnsanın kendini anlatması ve de yazması zor gelir. Hele başkalarının yazması daha da zor. İster kendini ister ötekini yaz düşüncelerin ve duygularınla çatışır. Anlatmaya bilgilerin eksik gelir. Kelimelere takılırsın. Acaba çizdiğim profil doğrumu diye tereddütte düşersin. Tarafsız, dürüst, açık, net kalamayacağı endişesini taşırsın. Bu sebeple biyografi yazarlar azdır. Yazarlarda olgunluk dönemlerinde biyografi veya oto biyografi kaleme alıyorklar.

İster kendinizi, ister başkalarını yazın, ön bilgileriniz çıplak gözlemlerinizi asla yeterli olmaz. Hele kendinizi veya ötekini tahlil etmeden yazmaya kalkıştırsanız yarı yolda kalırsınız. Yetmeyince duygularınızı katarsınız. Tutarlı ve dürüst yazabilmek için kişinin iç dünyası, içinde bulunduğu çevresi, düşünce dünyası, kültür ortamı, dönemin genel durumunu bilmek gerekir. Kişiyi yazmadan önce kişinin ortamını araştırırken bakın neler yapmalıyız.

- Kişinin çevresini tanımak
- Beslediği sosyal - kültür ortamı
- İçinde yaşadığı devir
- Yaşadığı dönemin fikri cereyanları
- Aile, yakın çevresi
- Hayat devreleri
- Verdiği eserler
- Yaptıkları iş ve çalışmalar
- Bıraktığı anılar

Yazarken kişiyi olduğu gibi yazmak kadar, yazan olarak bizlerinde tutumları olmalı. Yani yazarken uymamız gereken ilkelerimiz olmalı. Bunları sıralayalım. Biyografi yazarken olması zorunlu yanlarımız.

- Dürüst olmak
- Tarafsız olmak
- Tutarlı olmak
- Sağduyulu olmak
- Hoş görülü olmak
- Akıllı olmak
- Cesur olmak

Sıraladığımız ilkelere tutumuz için gerekli iken yazı sırasında da kimi prensiplere uymalıyız. Uymazsak ilkelere ulaşamayız.

Eserimiz doyurucu ve kalıcı olmaz. İşte size birkaç prensip, gerisini siz getirmelisiniz.

- Kişiyi, yaşadığı olayları, davranışla olduğu gibi kabul etmek (olan olmuştur)
- İnceleme ve araştırma yapmak
- Eldeki bilgileri doğrulamak
- Duyguları karıştırmamak
- Yargıya varmadan ifade etmek

Yazmadan önce ilke ve tutumlarımızı belirledikten kişiyi ve ortamını araştırdıktan sonra sıra yazmaya gelir. Biyografilerin birkaç yolla yazıldığı eserlerde görüyoruz. Siz de bu usullere uymalısınız.

1. Doğrudan kendi duygu, düşünce ve bilgilerin ışığında yazmak

Bu yol, iç gözlem yoludur. Kendi zihin dağarcığımızda ne bilgi varsa, bunlara duygu ve düşüncelerimizi katarak yazarız. Baştan yazının nereye gideceğini kestiremeyiz. Övgü veya gergi saplanmasına düşebiliriz. Biyografi muhtemelen duygu ağırlıklı olur. Kolay okunur. Tad verir. Eleştiriye de açık yanları bulunur.

2. Duyarak, dinleyerek not almak yoluyla yazmak

Biraz kendimizi dışarıda tutarak yani duygu ve düşüncelerimizi geri çekerek yapılması bir yazma usulü. Aldığımız notları olduğu gibi yazmak için kaynakların güvenilir olması gerekir. Notları bildiklerimiz ile birleştirsek güzel, zengin doyurucu yazı ortaya çıkar.

3. Bilgi - belge inceleyerek, değerlendirme yapmak suretiyle yazmak

Kendimizi en az katarak, tamamen araştırmalar sonucu ortaya çıkan bir çalışma yolu kendi değerlendirmemizi yazının sonunda vermeliyiz. Araştırma ne kadar araştırır, bilgi ve belge toplarsak yazı o kadar güçlü olur. Bu yol, daha çok biyografi yazarken kullanılır. Hatta yazar kendini yazarken de biriktirdiği bilgi, belge, notlara, çalışmalarına bakma ihtiyacı duyar. Yazdıklarını yakınlarına doğrulatmak ister.

Sıra biyografi yazmaya geldi. Biyografiler makale, deneme, fıkra karışımı yazılır. Daha çok deneme yazma usulü kullanılır. Baştan biyografi yazma yollarını tespit edelim

- Kendini yazmak
- Birisini yazmak
- Anı içinde yazmak
- Günlük (günce) içinde yazmak
- Araştırma içinde yazmak

Kendini yazmak

İnsan derinlemesine bir iç dünyadır. Kendi kendisini tanımadığı tarafları var. Başkalarının kendini tanıdığı yanları var. İnsan kendisini yazmakla kendisini dışarıya açma olur. Bir bakıma sırlarını yani gizlediklerini ifşa etmiş olur. İnsan kendini ne kadar tanıyacak. Buna kendisi karar verecektir. Bu yüzden kendim yazmak cesaret ister. Düşündürür insanı. Oldukça da zordur. Ama güzeldir, zevklidir.

Birisini yazmak

Başkasını yazmak onun hakkındaki gözlem, kanaat ve tedbirlerimize dayanır. Burada yanılma payı her zaman vardır. Kişiyi olduğu gibi yazabilmek için ortam iyi tahlil

edilmelidir. İhtiyaç duyulursa yazılan metinler kendisine verilerek görüşü alınır. Birisini yazmadaki zorluk, hayatının bir kesiti, bir dönemi veya tümü ile ilgili yazmadan ileri gelir. Yazarken her zaman esneklik payı bırakılmalı. Yazılanlar sonradan birkaç kez gözden geçirilmeli.

Anı içinde yazmak

Anı içinde kişiyi yazmak daha kolay. Kişi hakkında geniş bilgi verilerek istenirse konu bütünlüğünden kopmadan verilmelidir. Mesela bir kere karşılaşılan biriyle ilgili anı yazarken biyografisine girmek kolay olmaz. Anıların içinde yakın tanıdıklarımıza yer veririz. Anı eserler her zaman tartışmaya açıktır.

Anı içinde verilen bilgiler anının yaşandığı dönemin kişiliğini yansıtmalıdır. Gençlik döneminde bir anı için olgun dönemi biyografisi işlenmemelidir.

Günlük içinde yazmak

Günlükler kısa hayat kesitlerini konu ederler. Sade, yalın dille yazılırlar. Ağır dil kullanmazlar. Burada kişinin kendisi veya birisinin biyografik bilgileri benzer şekilde olmalı. Detaylı anlatıma girilmemeli. Kesin hüküm ve yargılardan kaçılmalı.

Araştırma içinde yazmak

Araştırma yaparken kişinin kendisi veya birisi ile ilgili biyografisini yazabilir. Elde araştırma bilgileri biyografi yazmaya yeterli değilse ilave araştırma yapılmalı. Biyografi araştırmacının konusu ve kapsamı içinde yer almalıdır.

Araştırmalar bilgi - belge, bulgu verilere dayandığından fazla yorum gerektirmeyen yazılardır. İçinde yer alacak biyografilerde kaynak gösterilerek verilmelidir. Aksi halde yazıya güven azalır.

Biyografi yazmanın zorluklarını her yazan kabul eder. Zor ortaya çıkarılan her yazı güzellikleri de beraber taşır. Bir çarpıda okunan, okuyana zevk, haz, tad veren biyografi yazıları nice emeklerle ortaya konmaktadır.

Kendini anlatan her yazı ilgi çeker. Biyografi insan denen meçhule bir davettir. Okuyan yitik malını arar gibi kendinden bir şey bulmaya çalışır. İnsanlar kendini ifade etmek yerine, ifade edilmiş yazılara daha kolay sahiplenirler. Kişi, kendisinin veya başkasının yalın, sade, tarafsız, tutarlı, olduğu gibi, insanlığını katarak anlatırsa tadına doyumlayan biyografi ortaya çıkar.

AKÇADAĞ

**Bölme ey sevdiğim uykumu bölme
Uykumu bölmeye yeter Ağcadağ
Ne gecem bellidir ne de gündüzüm
Heylidir burnumdan tüter Ağcadağ**

**Sevda bir yana sıla bir yana
Dertliyim derdimi söyletmen bana
Alemi verseler değişmem ona
Bedelde cenneti tutar Akcadağ**

**Görürüm de düşlerim de görürüm
Adını anana bin can veririm
Kısmet olur bir gün çıkar varırım
Hasretin bağrıma batır Akcadağ**

**Karacaoğlan der de düşen gülmezmiş
Sevdiğim hallerimi bilmezmiş
Hasret yarasına merhem olmazmış
Derdi dert üstüne beter Akcadağ**

Şiir, Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nun "Karaca Oğlan" (Akcadağ Yayınları) kitabında yayımlandı. Türk kültürüne hizmet sorumluluğuna sahip olanların üzerine düşen ödevlerden biri de henüz yazıya geçirilmemiş, hala dillerde yaşayan dolayısıyla ölenle ölen Karacaoğlan'ı yerinde araştırıp yazıya geçirmektir. Karacaoğlan'ın Andırın sınırları içerisinde ünlü bir dağ olan Akcadağ üzerine söylediği şiir, bu şiir gibi daha önce Karacaoğlan üzerine yazılmış kitaplara görmemiş yörede derlediğim onlarca şiir Karacaoğlan hakkında araştırma yapanların Andırın çevresini değerlendirmesi gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

**Kaynak kişi: Mehmet Bacak, Ahmet oğlu,
1931 Rifatiye köyü Andırın doğumlu
Derleyen: Ali Karaosmanoğlu**

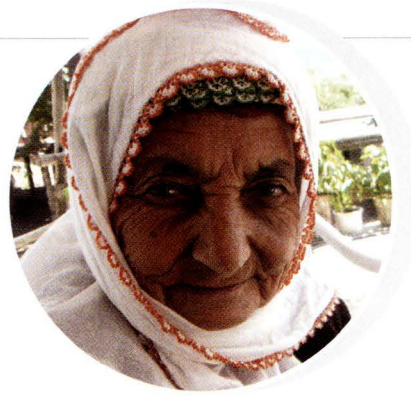

ANDIRIN'da Şiirle

Musa TOLU

Mizah (4)

Çoğu zaman bir savunma güzelliği olarak karşımıza çıkar mizah. İnsanın düştüğü zor durumdan kurtulma becerisidir. Bir hak arama yöntemidir. Karşı koyuştur, dik duruştur. Kendisini anlamaz, kavramaz sananlara, aval görenlere hak edilen bir cevaptır mizah. Çoğu zaman birikimlerin taşması, günün gelen gizli bir kavganın hesaplaşılmasıdır mizah....

Beşbucak Köyü'nde Altıparmak İsmail (Durmuş) ile Zülfikar Bekir (Ak) çocukluktan arkadaşlıklar. Zülfikar Bekir arkadaşının günlük işlerinde zaman zaman ücretli olarak çalışır. Taş toplarlar, kök sökerler, duvar örerler, ekin biçerler...

Birlikte ve ailecek yapılan bir işin öyle yemeği paydosundadırlar.. Altıparmak İsmail uzanır, gevşer ve de arkadaşı Bekir'i, çocukları hesaba katmadan açıkça duyulacak biçimde gaz çıkarır. Ortam birden limonileşir, herkes birbirine bakar.

Altıparmak İsmail'in eşi, çocukları Bekir amcalarına, mahcubiyet içinde bir özür amacıyla babalarına bakarlar. Ama eylemin sahibi hiç oralı değildir. Hiçbir şey olmamış gibi davranır. Bu umursamazlığa ayrıca alınan Zülfikar Bekir, kızgın ve ironik bir ifadeyle " İsmail, aynı işi Yayıcıoğlu'nun yanında da yapabilir misin?" diye sorarak bir nebze durumunu kurtarır.

***

Yayla mevsiminin başladığı bu günlerde; iç içe olduğumuz ayrılmaz parçamız, bilge insanlar diyarı Kadirli'den, Kadirli'li bir dosttan da bir olay ve savunma fıkrası aktaralım.

Hayrı Güveloğlu Kadirli'nin tanınmış ailelerindedir. Birkaç kez birlikte oldum. Dayım Mehmet Kabalcı'nın da sevdiği saygı duyduğu bir insandı. Arkadaş grubu içinde kimseyi incitmez, hoş sohbet ve çok nazikti. Güzel " Hoşkin" oynardı. Kumarda "raconu" iyi bildiği söylenirdi. Kadirli Şehir Kulübü'nde bir gece nakiti bitince sigara kâğıtlarını şahsına özel olarak "çek" olarak kullandığını duyduğumda hayretler içinde kalmıştım Hayrı Bey genç yaşta babasını kaybetmiş. Ailenin yükünü ve kardeşlerinin sorumluluğunu birlikte yüklenmişler annesiyle. Evleri yayladayken Hayrı Bey dayısının yanına gelmiş Kadirli'ye. Amaç hem ziyaret hem de biraz ticaret. Annesinin tarlasını daha annesine vermeyen dayısından gelmişken biraz harçlık koparacaktır. Buna

biraz hakkı olduğu inancındadır. Dayısı da bu durumun farkındadır ve yeğenin ne için geldiğini çok iyi bilmektedir. Akşam yenilip içilmiştir. Günün haberleri yorumlanmış, dayısı kız kardeşinin, sağlığı ve morali hakkında gerekli bilgileri sorup öğrenmiştir. Sabah herkes erkenden uyanmıştır. Çukurova'da o yıllar kesif pamuk ekilmektedir. Yapılacak çok iş vardır. Hayrı Bey " Dayı ben gidiyorum " diyerek bir pas atar. Dayı akşamdan hazırdır bu kurguya.. Yerinden kalkar, yeğenini şefkatle kucaklayarak "Git yeğenim. Annene selam söyle. Şu işleri toparlayayım, ben de bir geleceğim yaylaya. İnan oraların taşıyı toprağını özledim." der. Hayrı Bey'in korktuğu başına gelmiştir. Dayısı pası almamakta o havalardan hiç çalmamakta, elini cebine atmamaktadır. Mahcup ama kararlı bir tonla "Şey... Dayı biraz harçlık versen diyorum..." diye kekeler. Dayı " Aman yeğenim, durumu görüyorsun. Vallahi işçiye mi, mazota mı, ilaca mı tamirciye mi vereceğimi bende şaşırdım. Her gün bir etek para yetmiyor. Ama şurada ne kaldı ki? Bir aya kalmaz toplarız pamukları. Sen o zaman gör parayı. Vallahi yağdırırım sana." der. Durum Hayrı Bey için sürpriz değildir, ama bu kadarlık bir ajitasyona pes edilir mi? " Allah razı olsun dayıcığım. Ne kadar cömert olduğunu şu ovada bilmeyen var mı?. Ama o zaman yağdıracağın paradan, şimdi biraz çilendirsene ne olur sanki?" diyerek amacına ulaşır.

Geleneksel yemeğimiz olan Tırşik, kültürümüzün olmazsa olmazı haline

gelmiştir. Kültür olur da mizah olmaz mı hele Andırın'da? İşte Tırşik'in

kültürümüze kattığı mizah anlayışı. (Şiir Remzi Çingil'dan alınmıştır)

TİRŞİK

Pancarı topladım yüceden
Tırşiği bastırdım gecedan
Kokusunu almışlar bacadan
Tırşik buradan geçti mola

Tırşiğimin yüzü unlu
Adı kötü kendi ünlü
Çok severdi Andırınlı
Tırşik buradan geçti mola

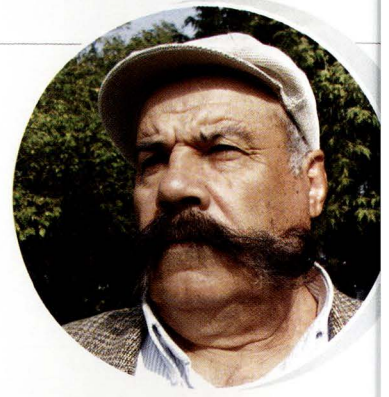
Hocalar teravik kıldılar
Kıldırırda kıldırıldığı yeri yıldırır
Oğul balı olsa yemez
İlla tırşiği buldurur

ANDIRIN Kültüründen

Remzi ÇINGİL

Çeşitlemeler (4)

BİLMECELER

Benim bir kızım var, eve gelenin elini öper
(İrbık)

Hey hız ıdık hızıdık
Otuziki kız idik
Kıran geldi kırıldık
Bir tepeye dizildik
(Diş)

Yılan kirpiyi yutunca ne olur?
(Dikenli tel)

Yapan satar,
Alan kullanmaz,
Kullananda ne olduğunu bilmez
(Tabut)

TÜRKÜLER

Yol üstünde bir gül biter
Vakti gelir oda yeter
Engel gelir bir söz atar
Biten işler gerilenir

Yol üstünde yaprak gazel
Dilim olur kalbim yazar
Sevdiğine düşen güzel
Çiçek almış gorulanır

Yaz gününe göçen eller
Göçer göçer gerilenir
Bir kötüye düşen güzel
Ölmez benzi sanlanır

Eli göçmüş bozuk yayla
Duman çöker parelerin
Sevdiğine düşen güzel
Almış nergis korulanır

AĞIT

Yükseklerden uçan kuşlar
Haktan inmiş olan işler
Anneme göstermem salım
Şimdi ağlamaya başlar

Yüksek de bağlandı salım
Sızılıyor yar ellerim
Emmiler ağ umur eder
Hakka teslim oldu canım

Gün olur yolcu yolların
Sandım maharim canlanır
Bayrak nedir diyenlere,
Deyin mahir evlenir

Acel fak kurmuş kayaya
Yalvardım bende Mevlana
Doymadım yalan dünyaya
Emanetim sizin olsun

Sürmedim dünya da sohbet
Deyin Allah rahmet etsin
Annem, Hawa kardeş Ahmet
Hakkınızı helal etsin

Ağlayıp da etmeyin zahmet
Evimiz de köye karşı
Hakkınızı helal edin
Ağlayıp da etmeyin zahmet

Benim salım el getirdi
Evimize dar getirdi.
Hoşça kalın arkadaşlar

Hurazım tez getirdi

ANDIRIN BEDDUALARI

Allah kahrellesin
Allah boynunu devirsin
Kınadıkların başına gelsin
Cennet yüzü göremiyenin de cehennemin dibinde kalasın

FIKRALAR

Paranızı Alafa Çulafa Vermeyin

Birkaç Andınlı bir gün bir iş için Maraş'a gitmişler.
Öğle olmuş açkılmışlar. Bir tanesi:
-Arkadaşlar açtık. Hele şuraya lokantaya oturalım da yemek yiyeelim demiş.
Lokantaya girmişler oturmuşlar. Ne yiyeelim diye düşünüyorlarmış. Herkes bir yemek ismi söylüyormuş. Bir tanesi
-Kardeşim paranızı alafa çulafa vermeyin "turp yiyeelim" "turp" demiş.

BATIL İNANÇLAR

- Ayna veya bardak kırılınca darlıktan, sıkıntıdan kurtulacağına inanılır
- Bir çocuğa göz değerse dört yolcu geçtiği yerden bir avuç toprağı islayıp suyundan bebeğe içilirse bebek iyileşir veya üzerindeki elbisenin bir köşesinden yırtıp yakılıp bebeğe koklatılırsa bebeğin iyileşeceğine inanılır.
- Bir komşudan süt alınırken ev sahibi sütün içine ocaktan bir köz alıp atar. Böyle olursa nazar değmez.
- Bir evin yanında baykuş öterse o evden bir ölü olacağına inanılıyor. Bunu önlemek için, ocaktan sönmüş eskayi (yanmış odun parçası) atarsa bu felaketin önleneceğine inanılıyor.

Bu batıl inançları günümüzde hala yaşayanlar vardır.

DÜĞÜN

Düğün hazırlıkları iki taraf için geçerlidir. Yeni bir yuva kurulacaktır. Her şeyin en iyisi, kullanışlı ve ekonomik alanı alınır. Ev kurmak için aileler kendi aralarında paylaşırlar. Genel olarak oğlan evi mobilya takımı (sandalye, masa, vitrin, çekyat, koltuk takımı, sehpa takımı, yatak odası takımı (Kar dolap, karyola, komodin ve sandık) ve elektrikli ev eşyaları, ev eşyaları, buzdolabı, fırın, çamaşır makinesi, televizyon, teyp, yatak gibi. Oğlan evi alır. Kız evi sandık içi tüm çeyizlerini, sergilerini, yataklarını mutfak takımı alır. Oğlan evinin durumları müsait değilse nişanda biriken parayla eksik olan bir eşya alınır. Kararlaşılınca bir gün (düğünler genel olarak iki bayram arasında yada hasat sonu yapılır) düğün kurulur. Genel olarak Cuma namazı kılindikten sonra bayrak dikmeye köy büyüklerinden ve düğün sahibi bayrağı diker. Bir direğe Türk bayrağı bağlanır tepesine bir baş soğan dikilir. Gelen davetlilere yemek verilir. Böylece düğün başlar ve davul çalınır. Cuma akşamı davetliler gelir. Gelenlere çaba yaparlar (Abdal ile gelen misafir karşılanır ve bir odaya alınır çeşitli ikramlar yapılır ve abdal davul çalarak çeşitli gösteriler yapar gelen misafir, bir zarf içinde düğün sahibine para verir. Buna çaba denir). Gençler arasında serçe oyunu dedikleri bir oyun oynanır. Serçe oyunu genel olarak tüm düğünlerde oynanmaktadır. Serçe oyunu (köyün genç delikanlıları arka arkaya halay çeker gibi arka arkaya sıra olurlar. Bu oyunda el çabukluğu ve dikkat çok önemlidir. Oyunun başını çeken genç eline herhangi bir şey alır. Bu bir çocuk veya bir değnek olabilir. Diğer de aynı şeyi çok çabuk alarak ellerine veya kucaklarına alırlar. Tabii ki bunu yaparken oyun oynayarak dönerek yaparlar. Çubuk veya değneği geç alana yada hiç alamayana ya da düşürene baştaki delikanlı sopa ile vurur. Oyun bir başka şekli ise el çabukluğu ile üzerlerindeki kazak, gömleklerini, ayakkabı ve çoraplarını çıkarırlar. Yine geç kalana baştaki sopayla vurur. Böylece sürer gider. Sonunda önce giyinmeye çalışırlar. Kim

yine sona kalırsa veya bir şeyi giyemezse dayak yer. Böylece biter. Gençler arasın zevkle oynanan güzel bir oyundur. Ertesi gün kız evine kına yakmaya gidilir. Kıza hediye olarak kız gümmüşü ve elbise vs. götürülür. Kız ailesinden izin alınıp kına yakılır kına yakılmadan önce kız süslenir sonra ortaya oturtulur. Genç kızlar bir tepsiye küçük yuvarlaklar halinde kına tabağa koyup içine mum veya kıprıt çözü koyarlar ve yakarak gelinin başında dönerek tepsiyi elden ele verirler ve türkü söylerler. Bu arada kız kına gümmüşü olarak kolye, altın, yüzük, bilezik türü şeyler takılır. Geline ağlatmak amacıyla kına türküleri söylenir.

KINA TÜRKÜLERİ

Ana kızın yok muydu
Bir kız sana çok muydu
Kör olası emmileri
Hiç oğlunuz yok muydu
Kız anası, kız anası başında mımlar yanası
Kız kınayı yaktırmıyor hani bunun öz anası
Sıra sıra yğk taşları sırmalı yüksük kaşları
Biz kınayı yakacağız izin verin arkadaşları
Sıra sıra çit sokular anası kızın kokular
İzin verin siz fakılar biz kınayı yakacağız
Aşadan gelen gelinci önüne tuttular yalın kılıcı
Bizde biliyoruz elin olucu
Don yuduğum arklar
Belimi verdiğim tutlar
Silip süpürdüğüm yurtlar
İşte koydum gidiyorum
Tuz torbasın tuzsuz koyan
Büyük evi işsiz koyan
Anasını kızsız koyan
İşte koydum gidiyorum
Atladım geçtim kınayı
Ele yakarlar kınayı
Ağlatman sefil anayı
İşye koydum gidiyorum
Atladım geçtim eşiği
Sofrada buldum kaşığı
İşte koydum gidiyorum
Büyük evin yakışığı
Aldık gittik kızınızı
İt dolasın yüzünüzü
Şu göğeren ekin mi ola
Ekin değil soğan imiş
Kızı anadan ayırması
Düğün değil, fugan imiş
Karşıdan göç deliyor
Geliyor amma gayettede güç geliyor
Kızı anadan ayırması
Ölümden de güç geliyor

Kına türküsü söylenir ve kına yakılır. Kınanın birini gelinin sağ ayağın altında ateşini söndürürler. Daha sonra çerez dağıtılır. Akşamda kınayı kızın eline ve ayağına yakarlar. Kızın arkadaşları da yakarlar. Kız arkadaşlarıyla birlikte yatar.

Pazar günü gelin almaya gidilir sabahın kız evinde gelin süslenir, hazırlanır. Kız tarafından birisi sandığın üzerine oturur, oğlan tarafı o kişiye para verir ve o kişi kalkar kızı süslerken çeyizleri arabaya yüklenir. Kız ailesiyle vedalaşır büyüklerinin elini öper ve ağlatarak götürürler. Oğlan evi sevinçle gelini alır yola koyulurlar gelin gezdirilir ve eve getirilir. Oğlan evine getirilince gelini arabadan indirmeden kaynanasından kayınbabasında, görünce ve kayınlarından geline bazı hediye verecekleri söylenir. Verilirse gelin arabadan indirilir. Sonra kapıya gelirken kaynanası arpa, üzüm, şeker, para karşımı şeyler gelinin ve damadın başından saçar. Evin kapısını kapatır geline bir çivi ve keser verilir.

ANDIRIN'IN YAZILMAMIŞ TARİHİ (4)

İbrahim ERGÜN

Çukurova'dan başlayıp Yeşilova - Tokmaklı Kasabası Andırın İlçesi - Geben Kasabasının içinden geçen tarihi göç yolu ve geçirdiği olaylar

Andırın ilçesine bağlı ve ilçeye 30 km. mesafede bulunan Geben kasabasında 1980 yılından 1983 yılı sonuna kadar Belediye Başkanlığı görevinde iken, 1982 yılında ve yaz ayları 15 Mayıs tarihinde her zaman olduğu gibi kasaba halkından 85 yaşlarında foter şapkalı Ağacık Memiş Koç ismindeki amca Belediyeye geldi.

Benimde müsait olduğum zamandı. Memiş amcayı dinlenme odasına aldım orada çay içerken, Memiş amca Çukurova'dan devam eden tarihi göç yolundan ve bu göç yolundan yaz aylarında yaylalara kış ayında Çukurova'ya göçen Türkmen Aşiretlerinden bahsetti. Karacaoğlanın da Yörük Aşiretlerinden Aydınlı

Aşireti ile geçtiğinden söz etti. Neden biliyorsun dediğimde Karacaoğlan ile Dadaloğlanın Tokmaklı, andırın ve Geben muhitlerinden bahseden türkülerinin olduğunu söyledi ve Karacaoğlanın türküsünü söylemeye başladı. Ben hemen ibaret olan aşağıdaki türküyü kaleme aldım.

Yine esti muhabetin yelleri
Attıkça bol geliyor falı yavrunun
Al vardı harboğazı yolları
Farlayıp gider alı yavrunun

Akkaleden uğradın mı alın çınara
Uzatsam elimi yetmiyor o yare
Kon Kazanpınara zülfünü tara
Parlayıp gider perçemi teli yavrunun

Meyremçil Türkmenlerin konalga yeri
Böyle devam etmiş eskiden beri
Çok özledim kınalı güzeli
Gurup gurup gider eli yavrumun

Harboğazından öte Haştırın yakın
Çık Akkale gediğine dört yana bakın
Açılmış yaylanın çiçeğini sokun
Seherde açar güllü yavrunun

Halbura varınca pınarından su içtin mi
Seher vakti Geben çayını geçtin mi
Arap at üstünde göç önüne düştün mü
Katar katar olmuş gider eli yavrunun

Karacaoğlan avlığında avında
Yedi avcısı çıkar seher çağında
Bugün sevdiceğim konur dağında
Koraf koraf olmuş eli yavrunun

Geben Kasabası ve Halkının Canlı Olarak Yaşadığı Olaylar

Geben Kasabası Andırın ilçesine bağlı olup, 30 km. mesafede bulunmaktadır. Coğrafi yönden Ortatoroslardan sayılan (Mail Höbek ve Kayıranlı) dağlarının eteğinde Baran vadisine kurulmuştur. Kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekte ise de yaşadığı olaylarla mukayese edildiğinde 17. yy. kurulmuş olduğu anlaşılmaktadır. Kasabanın ön kısmında (80.000) dekar tarım arazisi bulunmaktadır. İklim olarak kış ayları karlı ve soğuk geçer. Yaz ayları ise, serin ve çok muhtadil geçtiği için eskiden beri olduğu üzere ekseriyetle Çukurova'dan Aşiret gelmektedir.

Geben halkı iyi niyetli olması nedeniyle kavgayı sevmeyen bir karaktere sahiptir. İşte halkın böyle olmasından yararlanan ve Çukurova'dan gelip Geben'in Gümüşoluk yaylasında yayla yapan ve yoğun malcılıkla uğraşan Cerit Aşireti çobanları Gebenlilerin Ziraatlarını mallarına yayarlardı. Buna müdahale etmek isteyen Ziraat bekçilerini döverlerdi. Bu durum Gebenlileri taciz etmişti. Bu durumdan taciz olan Geben'liler (50) okka yağ toplayıp Cerit Aşiretini Maraş Beyi Osmanpaşaya şikayette giderler. Osmanpaşa Cerit Aşireti Beyine bir name yazar. Namede derki Geben'lilerin üstünden zulmü kaldırı. Aksi takdirde karşısında beni bulursun der. Gebenliler nameyi getirip Cerit Aşireti Beyine verirler. Bunun üzerine zulüm biraz hafifler ama tamamen kalkmaz. Bu sefer Gebenliler

bir (50) okka yağ daha toplayıp Paşanın yanına tekrar giderler. Bu durumu gören Osmanpaşa Gebenlilere derki. Yaz ayalarında benim yayla yapmama bir müsait yer var mı? Deyince "evet efendim senin için çok müsait yer var" derler. Osmanpaşa o zaman oraya önümüzdeki yaz bana çadır ve Hayma tutun ve beni Geben göçürün o zaman benim olduğum yere Cerit basamaz sizde kurtulursunuz deyince Gebenliler sevinerek başımız üstüne efendim derler. Gelecek sene yaz gelince Gümüşoluk yaylasına Paşa için çadır hayma kurup Paşayı göçürüp getirirler ve Cerit Aşiretinin zulmünden kurtulurlar. Bunun yanı sıra her yıl hane başı Paşaya (15) okka yağ verirler. Bu durum birkaç sene böyle devam eder. Cerit Aşireti gelmez olur rahatsızlık kalmaz. Bir gün Gebenliler toplanır artık Paşaya yağ vermeyelim derler. İçlerinden söz söylemeye becerikli beş kişi seçerler ve Paşanın çadırına gönderirler. Beş Gebenli Paşanın çadırına 50 metre kadar yaklaşır oraya otururlar. Saat 9 sıraları olsa gerek ki Paşanın Çukurova Bozdoğan Aşiret Beyinin kızı olan Karahatun 8-9 yaşlarındaki oğlu Süleyman çadırların etrafında gezdirirken birde bakar ki çadıra 50 metre uzakta birkaç kişinin oturduğunu görünce onlara gelin diye el eder. Gebenliler on onbeş metre kadar kendine yaklaşınca yüksek ses ve acayip bir tavırla. Ne ulan Abalı Gebenliler derdiniz ne gene der. Hatunun hal ve hareketi onları şaşirtir. Bu sene yağ vermiyeciyik

diyecekleri yerde şaşırırlar. Hatun bu sene yağı erinik mi kerelimi verelim derler. Hatun bakar ki erinik daha iyi mademki erinik vermek istiyorsunuz bundan sonrada erinik verin der.

Gebenliler yüzleri azgın suratları düşük kendilerini bekleyenlerin yanına gelirler. Kendilerini bekleyenler ne yaptınız diye sorunca Kereliye erinik ettik derler. Ondan sonrada devamlı erinik verirler.

Osmanpaşa duruma bakar Gebenlilerin saf ve iyi niyetliliğinden yararlanarak Gebenin arazisinde boşluk bularak Doğusu; Mail Batisı; Kızılçöl; Kuzeyi; Koyun yolu Güneyi; Camuz yokuşu olmak üzere bu hudut içinde (20.000) Dekar araziye tapu kestirir. Bu tapu zamanla Gebenlileri çok büyük sıkıntıya soktu. İşte bu canlı olay yukarıda bahsettiğim gibi Geben halkının saf ve iyi niyetliliğinden meydana gelmiştir.

Bu canlı ve yaşanmış olayı kasabanın yaşlı ve ileri gelenleri ile oturup sorarak öğrendim ve kaleme alarak 1982 yılında kasabada Belediye Başkanı iken derledim. 1982 yılının Mayıs ayında Çukurova radyosundan bir ekip geldi. İki gün misafirim oldular. Birçok araştırma yaptılar. İşte o zaman yukarıdaki canlı olayı benden röportaj olarak kasete aldılar ve Günaydın programında yayımladılar.

ANDIRIN LÜGATÇESİ

Celil ÇINKIR

Ufak, küçük FİCİR, Medise MEEİS
Kalın ip KENDİR, Domatese DOMATİS
Dağburnu SENİR, Patatese PATATİS
Yerde debelenmeğe KÜRNEMEK derler bizde

Geçimsiz DİRLİKSİZ, Tütün kabı TABAKA
Kymet bilmeyen HAKİYETSİZ, Hikâye HEYKA
Toplu işne TEPIZ, Çevre dışın HALAKA
Doğum yapana BAŞI GURTULDU derler bizde

İsmi söyle ADINI BAÇIŞLA, Abla ABILA
Abdullah'a APDİLLA, Parça parça DAVLA DAVLA
Ele sıgacak büyüklükteki taş AYALA, Ahıra TAVLA
Acele etmeye EVMEK derler bizde

İştahlıya BOĞAZLI, Sünnetsiz GAPÇIKLI
Muskaya HAMAYLI, Nazlıya GİNCİFLİ
Sıvalı SUVAKLI, Namusluya NAMIRSLI,
Geyik muhabbetine MAVRA ŞİŞİRMEK derler bizde

Semere PALAN, Şişman, besiliye ÇİLELİ
Felakete HARAN, Kadınlara denir ESİKLİ
Çıplağa ÜRYAN, İlk önce İPDİLİ
Neşelenmeye DİŞLİK ALMAK derler bizde

Hızlı YELLİ, Atlarda semerin sebep olduğu yaraya YAĞAR
Bir kuş adıdır İBLİ, Pınara PUĞAR
Mızma SÜZEKLİ, Pazara BAZAR
Beklemeye GÖZLEMEK derler bizde

İnce deriye KAV, Kitabına uygun, dengeliye USTURUPLU
Kvama gelmeye TAV, Ağırbaşı, Terbiyeliye USLU
Bahse girmeye CAY, Dağlık yerleşim alanlarına DAĞKOLU
Tosun kavgasına GİRİŞMAK derler bizde

Naftaline ASFİNİK, Dişi deveye BOZU
Çit örmek için kullanılan çallılara ÇİTLİK, Çocuğa GUZU
Bitkiye İNNEK, Arabozucuya MUZU
Kavga çıkarmaya CİNGAR ÇIKARMAK derler bizde

Topağa BEZE, Her tarafı dökülmüşe ÇARKIT
Alet edevata ENDEZE, Azara ZILGİT
Cenazeye CENEZE, Az'a GİT
Sanılmaya BÜRELENMEK derler bizde

Arkaya ARKIYE, Pezevenge DÖYÜS
Sermayeye SERMİYE, Sesini kes HÜS
Yevmiye'ye YÖMİYE, Aydınlatma Cihazı LÖKÜS
Bölüşmeye PELİŞMEK derler bizde

Andırın'dan Çeşitlemeler

İsmail ARSLAN

Andırın'da özellikle kız çocuklarını okutma oranı oldukça yüksektir. Andırınlı kendi sorunlarını mizahlaştırmayı, kendisiyle alay etmeyi bilir. Bu anlayış kendine güvenin, kendi kendini aşmanın verdiği özgüvenin sonucudur diye düşünüyorum. Sözgelimi kazara kaza olmuş andırın kazası, keçi gütmenden geliyor, meclis umum azası tekerlemesi ile ormanın adı hopur - yağmurunun adı zopur - itinin adı güpür - yediği palıdınan murt - konuştuğu cartunan curt. Sözlerinden, alınmaz, incinmez, gücenmez. Bu tür yakıştırmaları alçak gönüllülükle karşılar.

Her şeyin çok çabuk tükenip, değiştiği çağımızda, yok olup gitmeden, kültürel değerlerimizi de kitaplaştıralım diyoruz. Yılların, yüzyılların imbiğinden süzülerek gelen düşünümüz, bayramımız, halk oyunlarımız, dilimiz, gelenek göreneklerimiz, yemeklerimiz, giyim-kuşamımız, velhasıl tüm kültürel değerlerimiz zamanla aşınıyor, erozyona uğruyor, yok olup yitiyor.

Çocukluğumuzun uzun kış gecelerinde dinlediğimiz döşü sazlı aşıklar, usta anlatıcılar yok artık. Onlar ki, bizi alır, manilerin, türkülerin, halk öykülerinin, destanların, ağıtların iklimine götürür; masalların en devli, en gizemli serüvenini onlarda yaşadık. Dadaloğlu'ları, Elbeyoğlu'ları, Karacaoğlan'ları, Kambertay masalını, Muzu'nun serüvenini, Sürmeli beyi, Aşık Kerem'i, Arzu ile Kamber'i, Şah İsmail'i, Ali Paşa'yı, Deli Boran'ı, Kul Yusuf'u biz onlardan öğrendik.

Yaşar Kemal'in kitaplarında övgü ile söz edilen Andırınlı Kul Halil i Andırınlı Türkmen ağıtçısı Hasibe Hatun öldü, Telli Hatun öldü, sesi bir uçtan bir uca Çukurovada, Andırın'da, Toroslarda, Gâvur Dağlarında, Düziçinde yankılanan Âşık

Mahmut öldü. Tabak İsmail öldü. Sabahlara dek sazlı sözlü halk öyküleri dinlediğimiz aşıkların yerinde şimdi televizyonlar, videolar, kasetçalarlar, arabesk kasetler, bilgisayar ve elektronik oyunlar var. Usta anlatıcı Andırın'lı Kel Ağa ise küskün alp başını Düldül Dağına çekildi. Şimdi o öykülerini, türkülerini, dağa- taşa, uçan kuşa anlatmaktadır. Halk ağacının dalında çiçeklenen o güzelim kültürel zenginliklerimiz unutulup yok olup erimekte.

Biz Andırınlı aydınlar, elimizi yüreğimize koyup küskün Kel Ağa'yı Düldül Dağından indirip, yarpuz, yavşan kokan ellerinden öpsek mi ,bir arabesk kasetle gönlümüzü mü buğulasak?

İkisini de yapamayız. Sorumluluğumuzu bilip, geçmişten geleceğe köprü olalım, bu kültürel değerlerimizi kitaplaştıralım diyoruz. Evrensel kültürün deseninde, yerel ve renkli bir nakış olalım. Andırın'ın Yeşilova Ortaokulunda Türkçe öğretmenliği yaparken, maniler, destanlar, masallar gibi derlemeler yaptım. Yılların birikimi bu derlemeler defterimizde yayınlanacağı günü bekler. Bu derlemelerden küçük bir çeşitleme vermek isterim Tırşik Dergisine.

Mehirlioğlu'nun ineği komşunun bahçesine girmiş, patıcan, domates, bostan, kabak; öbürleri neyse de ille de kabak yerle bir olmuş. Durumu gören bahçesahibi deliye döner.

Sorar - soruşturur, Karafakı'dan bahçeye girenin Mehirlioğlu'nun ineği olduğunu öğrenir. İneği yakalar, kulağını, kuyruğunu kesip hendeğe yuvarlar; ama öfkesini alamamıştır.

Değnekten sazını eline alır, başlar söylemeye.

KABAK DESTANI

Hani kabağın irisi
Gitti canımın yarısı
Kurban olam kabak sana
Çalı saklamış birisin.

Tohumun aldım merdinden
Öldüm kabağın derdinden
İnkâr etme Mehiroğlı
Göçürürüm seni yurdundan.

Altmış kabak birden yandı
Tütünü denize indi
Kurban olam kabak sana
Kokusu burnuma sindi.

Kabağın yeniği hayli
Bak dalları ayrı ayrı
Bir pişmesin yiyemedim
İflah olmam ölüm gayrı
(yaza çıkmam ölüm gayrı)

Noluksun inek noluksun
Ortada seyip kalıksın
Kulak kesik kuyruk çobuk
Varıp hendeğe doluksun

**Beşbucaklı Gök Ömer Ali'nin danası,
konu komşunun ekinini taciz eder.
Dana, ne örk dinler ne yular. Bir gün
ağıldan atlarken karnına kazık batır,
dana ölür.**

**Bekir Ali değnekten sazını alır eline
dokunur teline:**

Yenil derdim yenilmezdim
Dostu düşmanı bilmezdim
Ekine fırsat vermezdim
Oh oldu danam oh oldu.

**Diyerek yanan yüreğini soğutmaya
çalışır.Beşbucak'tan Eskicioğlı Ahmet
Ağa Haştırın'dan bir at alır. Atını
öylesine överki sanki Hz. Ali'in Düldülü,
Köroğlı' nun koç kır atı; görünüşüne
baksan, Seyis Yusuf'un Bolu bey'ine
sunduğu uyuz beygir. Kabcioğlı
Hacahmet Ağa, ünlü doru atın
durumunu görürde ince halk zekâsıyla
iğnelemeden durur mu?**

DORU TAY DESTANI

Kaldırdım başımı yüksek dinledim
Yüce dağlar şol görünen yol gibi
Bine idim ben dorunun üstüne
Aka idim boz bulanık sel gibi

Of of çeker yekinemez yerinden
Selam alır hem sağından, solundan
Kötü olsa ayrılmazdı elinden
Kaytan boyunca çok ürküyor tay gibi

Bire uşak bu doruya noluyor
Varanlara yan depiği çalıyor
Sultan Osman zamanını biliyor
Süleyman'dan bir haberi var gibi
Haştırın da birkaç kürü öldürmüş
Sağ olduğun cümle-aleme bildirmiş
Yaşı varmış bin üç yüzü doldurmuş
Peygamberin uğabıyım der gibi

Dalmış zevke güne karşı yatıyor
Eskici Ahmet yaman değnek atıyor
Yavuz kaçan tobağları tutuyor
Şihr-i cazi şember cinsi var gibi

Şember cinsi denir imri ilgit atına
Eskicioğlı evsin kursun butuna
Her kartalın dişi geçmez etine
İki binlik bir ihtiyar pir gibi

Doruyumuş kır olaydı felekte
Bir çift tüyü kalmış iki kulakta
Kayseri de karamanda frenkte
İnce doru yer yüzünde bir gibi

Kabcioğlı bunu böyle söyledi
İndi aşkın deryasını boyladı
Doru halin bana tahrir eyledi
Yaz gününe inceliyor kol gibi

ANDIRIN LÜGATÇESİ

Celil ÇINKIR

Verimsiz KIRAÇ, Mideye KURSAK
Salıncağa SALLANGAÇ, Sarımsağa SAMIRSAK
Kırlangıç'a GARLANGAÇ, Çiftleşecek ineğe BUĞASAK
Yenilemeye ACARLAMAK derler bizde

Topala AÇSAK, Akşamdan AŞAMDAN
Keşke' ye ÂK, Atın koşu takımlarına UYAN
Ailecek HORANTACAK, Kadın donuna TUMAN
Hayır duası almaya ALKIŞ ALMAK derler bizde

Pıtrağa BITİRAK, Eski püskü çul ÇULPAZ
Dayanak DAYAK, Keklik yavrusuna PALAZ
Bir kuş adı ALAĞBAK, Beyaza BİLYAZ
Anlamaya ANNAMAK derler bizde

Az'a AZIRAK, Kozan'a GOZAN
Anlaşalım ANNAŞAK, Rahvana İRAHVAN
Kapağa GAPAK, Sormayın SORMAN
Temizlemeye ARITMAK derler bizde

Ansızın ZINGADAK, Yemek tabağına SAHAN
Ne yapalım NOTAK, Küçük yayığıya SAVAN
Bir halay adı UÇAYAK, Viran'a VERAN
Aptal aptal bakmaya AVİL AVİL BAKMAK derler bizde

Sobaya ZOBA, Kıymete GIYMAT
İskemleye İSGEMBE, Saata SAHAT
Oval'e SÖBE, Ölenin borcuna İSGAT
Anlatmaya ANNADMAK derler bizde

Değirmen bekçisi TOÇCU, Bedduaaya BEDDÂ
Yırtıcı kuşa ALICI KUŞ, İsteği İSDÂ
İrgatbaşı ELCİ, Müziğin makamına GAYDA
Topallamaya AÇSAMAK derler bizde

Kadına EÇSİKETEK, Dikenli bir ağaç YEMŞEN
Tezeğe TEZZEK, Yeniden YENİŞDEN
Fişeğe FİŞŞEK, Meyvenin olgunlaşma belirtisi BEN
Aşıkâr olmaya AYAN OLMAK derler bizde

Sivriye ŞİMŞEK, Acaba ACEP
Mısır koçanına SÖMEK, İplik çilesine KELEP
Asma dalına TEVEK, Arayıp ARİYEP
Uyamaya AYIKTIRMAK derler bizde

Parmak kadar BİR GİMİK, Hapise MAPIS
Ayakkabıya ÇARIK, Sıratı TIRIS
Başboş İPIÇRIK, İyilik içeren dua ALKIŞ
Tırmıklamaya CIRMALAMAK derler bizde

Torosların yücelerinde alevlendi
bu "aşk" ateşi; aldı rüzgar, savurdu.
Çukurovanın düzüne; ateşi söndü, külü kaldı geriye..!

Aşıkların Gözyaşı

Hüsnü KARCI

Dinleyenler, kendilerini öylesine kaptırmışlardı ki eğlencenin akışına, iki âşık arasındaki kapalı cümlelerle ifade edilen duygusallıklara takılmıyorlardı bile. Hoş görü ortamında, herkes içinden geldiği gibi davranıyordu. Obalılar, sanki iki gruba ayrılmışlar; kimi Benli Döne'ye tezahürat yapıyor, kimi Âşık Hüseyin'in değişlerini destekliyordu.

Genç kızlar, yakışıklılığından ve marifetlerinden dolayı Âşık Hüseyin'e nispet yaparcasına Benli Döne'nin arkasında durarak, delikanlılarla yarışıyorlardı... Obalıların mutluluğu, parlayan ateş kızlarının, kömür karası bakışlara düşerek oynaşmasından belli oluyordu.

Âşık hem çaldı, hem söyledi; çokça da Karacaoğlan'dan deyişlerle süsledi edebiyatını... Dinleyenler ise, mest olmuşlardı adeta!

Herkesin; başlangıçta sükut içerisinde kulak kabarttıkları dinleti anlayışı, gecenin geç saatlerinde yerini coşkuya bırakmıştı!.. Ahali, geleneksel oyunlarını da katarak, müzik eşliğinde çoştular. Grup grup sinsin oyunu, kartal oyunu, halaylarla kurtlarını dökme fırsatını yakalamışlardı.

Obalılar coşkulu bir şekilde eğlenirken, Âşık Hüseyin ile Benli Döne, uğrun uğrun bakışarak, kapalı sözcüklerle birbirlerini anlamaya çalışıyorlardı. Kalpten kalbe kurulan bağlılık, iç organları sarsarak sılatıyordu!..

Gecenin ilerleyen saatlerinde el-etek çekilince; Benli Kız, misafirlerin istirahatı için Kara Çadır'ın kilimle bölünmüş köşesine yatakları serince; misafirler, ev ahalisinden müsaade isteyip istirahatlarına çekildiler.

Gece yarısına dek, aklından çıkmayan Benli Kız'ı düşledi Hüseyin. Planlar yaptı, çocuksu düşler kurarak; o kınalı saçlara, kınalı ellere, pembe dudaklara dokunmayı, arzuladı durdu. Benli Kız'ın kendisine meyil verdiğiinden emindi. 'İşaret versem, karşılık verir' diye düşündü. Öksürerek mesaj vermeye çalıştı... Karşılık alamayınca, bir daha öksürdü... Bu seferki gırtlaktan 'manalı' öksürüktü. Benli Kız da uyumamış olacak ki, ikinci öksürüğe, 'emin' olduktan sonra karşılık verdi. Karşılıklı birkaç tekrar öksürük, parolaya dönüşmüştü artık. Hüseyin, horul horul derin uykulara dalmış olan kadim dostu Süllü'yü dürterek uyandırdı. Süllü, uykusu sersemliği ile:

-Ne var yahu, ne dürtüyon? diye karşılık verdi. Hüseyin:

-Kalk hele emmoğlu, kalk, dedi; Benli Kız'dan işaret aldım, yanına gidiyorum!.. Sen de giyini-kuşanı, gözcülük yap, emi? aman, başımıza bir iş gelmesin!..

Süllü, gönülsüzce:

-Yahu, nereden çıktık şimdi bu iş, gecenin bir otu!

Adamların ekmeğini yedik, suyunu içtik. Üstüne üstlük bir de namusuna mı dolanak! Vaz geç bu işten. Gönül koyduysan adabıyla isterik olur-biter. Hüseyin:

-Vallahi Kız'a deli gibi vuruldum. Padişah ferman eylese, vız gelir. Anla halimi.

Süllü:

Hüseyin, sen benim dediklerimden 'mana' çıkaramadın her hal? Bunlara 'Gögebakan Aşireti,' derler aslanım. Yiğitliklerine yiğit, cömertliklerine de cömert olurlar... Araya namus işi girdi mi, işte o zaman işin usulü-erkani değişir! Vallahi adamın derisini yüzerler! Onu da bilmiş ol. Eđerem, ille de olsun/varsın diyeceksen, boynum kıldan ince arkadaş. Başa geleni çekeriz. Seni yarı yolda bırakmam.

Hüseyin:

-Kalp sızısı nedir, bilmez misin vicdansız?

Süllü:

-Bilmesine bilirim de; bu başka! Her neyse, 'hatır için halta yenir', diyerek giyindi-kuşandı, tedbirlice Kara Çadır'ın etrafında dolanmaya başladı. Sevdiğiler doyamıyorlardı... Birbirlerine öylesine tutkuyla bağlanmışlardı ki, o an ölüm vaki olsa, tutkudan gayrisi vız gelirdi!

Hüseyin, yorganı bedenine dolayarak, yuvarlana yuvarlana Benli kız'ın yanına vardı. Kimseciklerin duymayacağı tonda usul usul konuşular;-anlaştılar- Heyecandan Bedenleri, deprem görmüş gibi tir tir titriyordu. Benli'nin kınalı saçlarına, kınalı ellerine, düşlediği gibi dokundu Hüseyin! Ebedi birlikteliğe, o anki duygusallıkta karar kıldılar... Yemin ettiler karşılıklı, ömür boyu birlikte

olacaklarına dair! Nefeslerinin sıcaklığı, 'kor'a dönmüştü adeta! Kavuşmak olmazsa, yaşamlarının anlamsızlaşacağına dair hisse kapıldılar o an. Zamanın nasıl geçtiğini fark edemiyorlardı. Süllü ise dışarda hem endişeli; hem de gecenin ayazında zangir zangir üşüyordu! Kendi kendine:

-Yaktın beni köpoğlu! Diyerek, sitem etti. Nerdeyse gün işiyacak, adam sende. Şu güzün ayazı yenir mi vicdansız! Tereddütlü! Ne halt ediyor bu adam, delirdi mi ne? Duramadı, usulca, Hüseyin'in yanına vardı, el yordamıyla dokunarak:

- Kalk ulan namussuz, gün işiyacak nerdeyse; dedi; benim iliğime ayaz, haçer gibi saplanıyorken, sen gönlünü eğlendirdi!

Hüseyin, tatlı rüyadayken uyandırılmaktan hiçte hoşnut olmadı:

-Biraz daha müddet ver emmoğlu, yüreğimi iyice soğutayım.

Süllü:

- Ulan müddeti mi kaldı, 'gün işiyacak,' dedim sana, gün... Gavur. Allahtan kork. Başımızı belaya korma!

O ara, sürtünme sesiyle, çadırın sarsıldığını fark ettiler.

-Vallahi baskına geldiler, dedi Süllü! Şimdi malamat olduk! Sus, gıbraşma bari. Sesini çıkarma. Çadır üstümüze yıkılacak neredeyse!.

Hüseyin de çok korktu!

-Gerişini bilmem de, dedi; çadırın üstümüze yıkılacağı kesin.

Süllü, biraz içerden kavis çizerek, durumu anlamak için sürüne sürüne çadırın ağzına vardığında, ayağa dikeldi. Sağına-soluna bakınırken, böğrüne gelen boynuz darbesiyle, kendini yerde buldu!

Reyhan Cad. No: 71/A Küçükçekmece/İSTANBUL

*Karaköy'den Kağıthane'ye,
Kağıthane'den Dünyaya, 135 yıllık gelenek...*

Baklavacı Güllüoğlu 1871'den beri geleneksel Türk damak zevkini, tüm ürünlerinde; doğal besin maddeleri kullanarak, profesyonel ekibi ile Kağıthane'deki modern tesislerinde ve hijyenik ortamlarda, gıda mühendisleri kontrolünde sürekli geliştirerek, misafirlerine eşsiz bir lezzet olarak sunmayı amaç edinmiştir.

BAKLAVACI

güllüoğlu®
M. Nejat Güllü 1871™